

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

Farmers' Readiness for Agrotourism Management in Tapong Sub-district, Mueang District,
Rayong Province

โดย

นางสาวณัฐริดา ห้าวหาญ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร สาขา ..... ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ภาควิชา .....

เรื่อง ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง
จังหวัดระยอง

Farmers' Readiness for Agrotourism Management in Tapong Sub-district,
Mueang District, Rayong Province

นามผู้วิจัย นางสาวณัฐธิดา ห้าวหาญ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....
(รองศาสตราจารย์สมศรี ภัทรธรรม, วท.ม.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....
(รองศาสตราจารย์กาญจนา อรรถวิภาคไพศาลย์, M.S.)

หัวหน้าภาควิชา .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเดิม จำใจ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 1 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาค้นคว้า เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอขอบพระคุณ รศ.สมศรี ภัทรธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รศ.กาญจนา อรรถวิภาคไพศาลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมเป็นอย่างสูง ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ เกษตรตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ลุงมานัด ป้าชื่น โปธิ์แก้ว ผู้ให้ความช่วยเหลือที่พักตลอดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล และเกษตรกรตำบลตะพงทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้าขอกราบขอขอบพระคุณ คุณพ่อวิรัช คุณแม่รัตนาภรณ์ หัวหาญ ที่ให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทผู้มีส่วนร่วมในงานวิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลมาโดยตลอด สำหรับคุณค่าและความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ข้าพเจ้าขอมอบแด่ผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน

ณัฐธิดา หัวหาญ

เมษายน 2550

ฉัฐธิดา หัวหาญ 2550: ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ปรินญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์สมศรี ภัทรธรรม, วท.ม. 106 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
เกษตร ความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร รวมทั้งปัญหาและ
ข้อเสนอแนะ โดยใช้แบบสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรจำนวน 151 คน และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อ
หาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่า t-test และค่าไคสแควร์

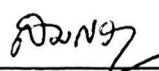
ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรที่ทำการศึกษเป็นเพศชาย ร้อยละ 56.3 อายุเฉลี่ย 53.31 ปี มีการศึกษา
ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่าร้อยละ 79.5 ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 72.2 เกษตรกรทั้งหมดมีความรู้
แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ดีควรเป็นสถานที่ที่รถเข้าถึงได้สะดวก และวิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการ
อธิบายที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนาน ส่วนปัญหาคือ เกษตรกรไม่รู้รูปแบบการจัดการ
ขาดประสบการณ์ และขาดความรู้เรื่องการบริการ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ต้องหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับความพร้อม ปรากฏว่า เกษตรกรมีความพร้อมมากเกี่ยวกับการมีความรู้พร้อมที่จะนำ
นักท่องเที่ยวชมสถานที่ (3.74 คะแนน) และสถานที่สวนไม้ผลมีความพร้อมมากที่สุดที่จะจำหน่ายผลผลิตใน
ราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว (4.95 คะแนน) ส่วนปัญหาความพร้อมของเกษตรกรคือ ไม่มีเวลา สุขภาพไม่ดี
ขาดเงินทุน บุคลากรไม่เพียงพอ มีความเป็นส่วนตัวสูง และการศึกษาน้อย จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการ
รวมกลุ่ม ทำการปรับปรุงบริการ และเกษตรกรต้องมีการพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังพบว่ามี
ปัญหาความพร้อมของสถานที่สวนไม้ผลคือ ไม้ผลไม่สมบูรณ์ พื้นที่เล็กเกินไป ผลผลิตไม่หลากหลาย
สภาพแวดล้อมไม่สวยงาม สวนอยู่ไกลบ้าน ไม่มีที่จอดรถ แหล่งน้ำไม่เพียงพอและไม่มีพืชแปลกใหม่

จากการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพแตกต่างกันมี
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร และความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บางประเด็น และเกษตรกรที่มีอายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพแตกต่างกันมี
ความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 บาง
ประเด็น

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

18 / 10.1 / 50

Natthida Howharn 2007: Farmers' Readiness for Agrotourism Management in Tapong Sub-district, Mueang District, Rayong Province. Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Associate Professor Somsri Pattaratuma, M.S. 100 pages.

The objectives of this research were to study basic information of the farmers, their agrotourism knowledge, their readiness for agrotourism management and their places, including their problems and suggestions. The data were collected from 151 farmers by using interview schedule and statistically analysed for percentage, arithmetic means, t-test and Chi-square.

The results were revealed that 56.0% were male with the average age of 53.31 years, 79.5% obtained primary education and lower, 72.2% having good health. All of them had knowledge of good agrotouring places that it should have convenient path for vehicles, and the farmers who giving information should be able to explain subjects enjoyably to the tourists. For their problems, they lacked of management pattern knowledge, lack of agrotourism experience and services. So they suggested to get more knowledge steadily.

For their readiness, it was shown that the studied farmers had more readiness for giving knowledge to the tourists visiting their places (3.74 scores), and they had most readiness to sale their products with fair prices (4.95 scores). The farmers' readiness problems were lack of time, lack of money, lack of personnel, preferring private lifestyle and limited education. So they suggested the farmers to be grouping in order to develop services and knowledge steadily. Beside, the place readiness problems were found to have less developed fruit trees, too small area, less various fruit products, less developed environment, too far from houses, no parking areas, not sufficient water resources and lack of new interesting fruit varieties.

The hypotheses were proved that the farmers with different gender, age, education level and health status had different agrotourism knowledge and personnel readiness with some items statistically significant at .05, and the farmers with different age, education level and health status had different agrotourism place readiness statistically significant at .05 with some items.

Natthida

Student's signature

Somsri

Thesis Advisor's signature

24 / May / 2007

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร	8
ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	21
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
สมมติฐานการวิจัย	25
กรอบแนวคิดการวิจัย	26
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	27
ประชากร	27
กลุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	27
การทดสอบเครื่องมือ	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	28
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	30
ผลการวิจัย	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อวิจารณ์	75
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	78
สรุปผลการวิจัย	78
ข้อเสนอแนะ	83
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	85
ภาคผนวก	88
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	89
ภาคผนวก ข รายชื่อเกษตรกรที่ใช้ในการวิจัย	99
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ สุขภาพทั่วไป	31
2	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามขนาดพื้นที่สวน ไม้ผลและ จำนวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในพื้นที่	35
3	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการตัดแต่งกิ่ง การใช้ปุ๋ย การ กำจัดศัตรูพืช และการกำจัดวัชพืช	40
4	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิต	43
5	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีผลผลิตที่พึงพอใจมาก	45
6	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีการแปรรูปผลผลิต	46
7	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีการขยายพันธุ์พืช	46
8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการจำหน่ายผลผลิตและกิ่งพันธุ์	48
9	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการจดบันทึกข้อมูลกิจกรรม	49
10	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเคยเยี่ยมชมสวนเกษตรกรที่ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรอื่น	50
11	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปัญหาน้ำท่วมและการขาดแคลน น้ำ	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเคยมีนักท่องเที่ยวและระยะเวลาที่เข้าเยี่ยมชมสวน	52
13	จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรกร	53
14	คะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรกรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตรกร	56
15	คะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการท่องเที่ยวเกษตรกร	57
16	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกร จำแนกตามปัญหาความพร้อมของเกษตรกรกร ความพร้อมของสถานที่ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรกร	59
17	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรกร จำแนกตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรกร ความพร้อมของสถานที่ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรกร	60
18	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกัน	62
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน	63
20	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยว เกษตรกรที่มีสุขภาพแตกต่างกัน	66
22	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยว เกษตรกรของเกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกัน	67
23	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยว เกษตรกรของเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน	68
24	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยว เกษตรกรของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	69
25	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยว เกษตรกรของเกษตรกรที่มีสุขภาพแตกต่างกัน	70
26	เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรกรของเกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพแตกต่างกัน	71
27	เปรียบเทียบความพร้อมของเกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรกร แตกต่างกัน	73
28	เปรียบเทียบความพร้อมของสถานที่สวนไม้ผลของเกษตรกรที่มีความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรกรแตกต่างกัน	74

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	26

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จากสภาพพื้นที่ของประเทศไทยที่เป็นเกษตรกรรม จึงก่อให้เกิดการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเกษตรขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่จะทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชมชุมชนภาคเกษตรกรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของชาวชนบท รวมทั้งศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเกษตรกรรมในรูปแบบดั้งเดิม และเกษตรกรรมที่มีความก้าวหน้าทันสมัย รวมถึงได้เที่ยวชมทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติของชุมชนนั้นๆ โดยเกษตรกรและชุมชนนั้นๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรและชุมชน ทั้งในภาคและนอกภาคเกษตร นอกจากนี้ยังจะเป็นการช่วยยกระดับชีวิตให้กับเกษตรกรและชุมชนนั้นๆ อีกด้วย (ยศวีร์ ยุคตะนันท์, 2547)

ระยองเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคตะวันออกตอนล่างของประเทศไทยที่มีหาดทรายยาวเกือบ 100 กิโลเมตร ซึ่งมีหาดทรายที่เหมาะสมแก่การเล่นน้ำทะเลหลายแห่ง อีกทั้งยังมีหมู่เกาะต่างๆ กระจายอยู่และเกาะที่น่าสนใจ มีชื่อเสียงและใหญ่ที่สุดคือ เกาะเสม็ด และเกาะเล็กๆ ที่อยู่ใกล้กันคือ เกาะทะลุ ซึ่งมีแหล่งปะการังที่อุดมสมบูรณ์จึงเป็นจุดดำน้ำตื้นที่นิยมของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้จังหวัดระยองยังมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทป่า ถ้ำ และน้ำตกอีกหลายแห่ง จะเห็นได้ว่าระยองเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทั้งทางทะเลและทางบกหลายแห่ง (นายรอบรู้, 2549)

จากการที่พื้นที่จังหวัดระยองได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีสภาพอากาศร้อนชื้น โดยอากาศฤดูร้อนไม่ร้อนและแล้งมากเกินไป ส่วนฤดูฝนก็มีฝนตกชุกคล้ายภาคใต้ จึงทำให้มีพืชพรรณหลายอย่างที่คล้ายภาคใต้ สำหรับพืชที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุด สับปะรด มะม่วง มะพร้าว ลางสาด ลองกอง ระกำ และยางพารา เป็นต้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดระยองเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วยผลไม้ โดยเฉพาะช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ทำให้ระยองเป็นแหล่งธุรกิจทางการเกษตรที่น่าสนใจมาก จึงได้มีการจัด

งานเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยองในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตะพง, 2549)

ในกรณีที่จังหวัดระยองได้รับการยกย่องให้เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวมากที่สุดจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540 อ้างถึงใน พูนศักดิ์ วงศ์มกรพันธ์, 2547) ที่มีความสะดวกในการเดินทางไป อีกทั้งมีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยวมากมาย (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2549) จึงได้มีการจัดสวนผลไม้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรในหลายอำเภอ ได้แก่ สวนมังคุดไทย และสวนสุภัทราแลนด์ของอำเภอบ้านค่าย สวนผลไม้ชาวบ้านของอำเภอวังจันทร์ (นายรอบรู้, 2549) ส่วนอำเภอเมืองระยองมีสวนขยายดา สวนลำดวน สวนลุงทองใบ สวนผู้ใหญ่เสวต และสวนปาหนัน ของตำบลตะพง (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรตะพง, 2549) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงจำนวนสวนไม้ผลที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแล้วจะเห็นได้ว่ามีจำนวนจำกัด ซึ่งน่าจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม จึงเห็นควรทำการศึกษาความพร้อมของสวนผลไม้ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อจะช่วยให้เกษตรกรพัฒนาสวนผลไม้ของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพต่อไป และขยายผลไปยังจังหวัดใกล้เคียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
3. ความพร้อมของเกษตรกร และพื้นที่สวนเกษตรเพื่อจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร
4. ความแตกต่างระหว่างความพร้อมของเกษตรกรที่มีสภาพพื้นฐานแตกต่างกัน และความพร้อมของพื้นที่สวนเกษตรเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรกรของตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อจะได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจและมีบริการที่มีประสิทธิภาพ
2. ทำให้ได้ข้อมูลที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนจัดการท่องเที่ยวเกษตรในพื้นที่เกษตรอื่นๆ ของจังหวัดระยองและจังหวัดอื่นๆ ที่มีสภาพพื้นที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน
3. ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเกษตรของประเทศต่อไปในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษา คือ เกษตรกรที่มีสวนเกษตรกรเพื่อจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรใน 15 หมู่บ้าน ของตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 1,779 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง, 2548) ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

“แหล่งท่องเที่ยวเกษตร” หมายถึง สวนไม้ผลของเกษตรกรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีการเตรียมการเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชม

“เกษตรกร” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

“นักท่องเที่ยว” หมายถึง ประชาชนที่สนใจในการเกษตรที่เดินทางมาเยี่ยมชมสวนไม้ผลของเกษตรกรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

“ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร” หมายถึง การเตรียมการให้สวนไม้ผลของเกษตรกรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยความพร้อมของเกษตรกรผู้รับผิดชอบและความพร้อมของสวนไม้ผล

“ความพร้อมของเกษตรกรผู้รับผิดชอบ” หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลที่มีการเตรียมตัวเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมอย่างมีประสิทธิภาพ

“ความพร้อมของสวนไม้ผล” หมายถึง สถานที่ปลูกไม้ผลชนิดต่างๆ ของเกษตรกรที่มีการเตรียมการเพื่อให้เป็นสถานที่ที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมอย่างมีประสิทธิภาพ

“ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร” หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริง และทักษะที่ได้จากการดำเนินงานในแหล่งทำการเกษตรของเกษตรกร เป็นสถานที่ที่ให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม ได้รับข้อมูลและประสบการณ์เกี่ยวกับการเกษตรที่ประสบความสำเร็จ

“เกษตรกรที่มีอายุน้อย” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีอายุน้อยกว่า 53.31 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของเกษตรกร

“เกษตรกรที่มีอายุมาก” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีอายุเท่ากับและมากกว่า 53.31 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยของเกษตรกร

“เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำ” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่ำกว่า

“เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูง” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

“เกษตรกรที่มีสุขภาพไม่ดี” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบล ตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่มีโรคประจำตัว

“เกษตรกรที่มีสุขภาพดี” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบล ตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่ไม่มีโรคประจำตัว

“เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรน้อย” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวน ไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเกษตร ได้คะแนนน้อยกว่าร้อยละ 60

“เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรมาก” หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำสวน ไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ที่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเกษตร ได้คะแนนร้อยละ 60 และมากกว่า

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้ทำการตรวจเอกสารเกี่ยวกับแนวความคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร
3. ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อม

ความหมายของความพร้อม

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพร้อมที่หลากหลายดังต่อไปนี้

สุโท เจริญสุข (2515) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง ความสามารถของเรา ที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างได้ผลดีในวันเวลาที่กำหนดให้

วิชุดา หารรษาจารย์พันธ์ (2540) อธิบายว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพที่เตรียมพร้อมในการปฏิบัติ หรือดำเนินกิจกรรมนั้นๆ ให้สามารถสำเร็จลุล่วงไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลมาจากการเตรียมตัวไว้แล้วสำหรับกิจกรรมนั้นๆ

ศรีสุกาญจน์ บิณฑาประสิทธิ์ (2540) ให้ความหมายว่า ความพร้อม หมายถึง ภาวะที่บุคคลมีวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ และประสบการณ์การเรียนรู้จนสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้

วิษญาพร สุวรรณเทน (2541) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง การที่บุคคลมีความสนใจ มีความเต็มใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะกระทำให้สำเร็จลุล่วงโดยได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า

Good (1973 อ้างถึงใน นวรัตน์ สอยเหลือง, 2545) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับความหมายของความพร้อมไว้ว่า เป็นความสามารถ ตกลงใจ และความปรารถนาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ความพร้อมเกิดจากลักษณะทางวุฒิภาวะ ประสบการณ์ และอารมณ์ ความพร้อมจึงเป็นการพัฒนาคน ให้มีความสามารถที่จะทำกิจกรรมนั้นๆ

Wannasit (2003) อธิบายว่า ความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวของบุคคลซึ่งประกอบด้วย ภาวะทางด้านร่างกายและความเฉลียวฉลาดทางจิตใจ รวมถึงประสบการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

Lerpongpipatkul (2004) กล่าวว่า ความพร้อม หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีสติปัญญา ลักษณะทางกายภาพ และอารมณ์ เป็นปัจจัยในการเตรียมสภาพเพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในเวลาจำกัด

สมศรี ภัทรธรรม และคณะ (2548) อธิบายว่า ความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีความสามารถ มีทักษะ มีความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อื่น และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่าความพร้อม หมายถึง การเตรียมตัวของบุคคลที่มีความสามารถ มีทักษะที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของความพร้อม

พรรณี ชูทัย เจนจิต (2538) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อมไว้ 3 ประการ คือ

1. วุฒิภาวะ
2. การได้รับการอบรมและเตรียมตัว
3. ความสนใจหรือแรงจูงใจ

Lerpongpipatkul (2548) สรุปว่าปัจจัยของความพร้อมมี 4 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยทางกายภาพ คือ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกาย
2. ปัจจัยทางสติปัญญา คือ ความพร้อมด้านการรับรู้ ความสามารถในการเข้าใจ และการคิดอย่างมีระบบ
3. ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม คือ ประสบการณ์ด้านสังคม
4. ปัจจัยทางอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ คือ ความมั่นคงทางอารมณ์และความต้องการในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตร(Agrotourism)

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์ (2544) สรุปว่า การท่องเที่ยวเกษตร หมายถึง การเดินทางไปเยี่ยมชมพื้นที่ที่มีกิจกรรมด้านการเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีการจัดการประเภทของการบริการต่างๆ ไว้รองรับ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ประสบการณ์และเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์พื้นที่และกิจกรรมการเกษตรให้มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

ยศวีร์ ยุทธะนันท์ (2547) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ เพื่อที่จะเรียนรู้เข้าใจในวัฒนธรรมเกษตร อันเกิดจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนานไปด้วย รวมถึงได้รับประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจธรรมชาติ เกิดประสบการณ์ใหม่ๆ ด้านการเกษตรอันเกิดจาก

ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

สมศรี ภัทรธรรม และคณะ (2548) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ทางการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ ทำให้มีความชื่นชมในความสำเร็จทางการเกษตร และมีความสำคัญต่อการรักษาธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรนั้นๆ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2549) มีรายงานว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่างๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี การผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย ฯลฯ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและผลิตผลในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่างๆ ทำให้ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

ทศพร มณีรัตน์ (2549) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นกิจกรรมซึ่งเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวชมชุมชนเกษตรกรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชาวชนบท ตลอดจนศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในการผลิตทางการเกษตร ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม หรือเกษตรกรรมที่มีความก้าวหน้าทันสมัย รวมทั้งการได้ชมทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติของชุมชนนั้นๆ โดยที่เกษตรกรและชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ ลิ้มลอง ทดลองหัดทำ นำความรู้ ประสบการณ์ ความสนุกสนาน และความประทับใจกลับไป

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และผลิตผลในสวนเกษตร ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวที่ความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเกษตร จึงหมายถึง การเดินทางไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง ที่มีการประกอบกิจกรรมโดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ ตลอดจนได้รับความรู้ ประสบการณ์

ใหม่ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน บนพื้นฐานการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้น

ประเภทของการท่องเที่ยวเกษตร

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ้างถึงใน ไร่ไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2549) ได้แบ่งรูปแบบการท่องเที่ยว ตามความสนใจของนักท่องเที่ยวออกเป็น 7 กิจกรรม ดังนี้

1. การทำนา (Rice Cultivation) การทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่านน้ำตม การทำนาขั้นบันได พิพิธภัณฑข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่างๆ ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว และวัฒนธรรมการกินข้าวไทย เป็นต้น

2. การทำสวนไม้ตัดดอก (Cutting Flowers) การทำสวนดอกไม้นานาชาติเพื่อตัดดอกขาย เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนเบญจมาศ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชาติ เฟิร์น พลุต่าง ไม้กระถางทุกประเภท รวมถึงไร่นานตะวัน ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจด้วย

3. การทำสวนผลไม้ (Horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมถึงการทำวนเกษตร การทำเกษตรแผนใหม่ การทำสวนสมรม รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไผ่ สวนปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

4. การทำสวนครัวสวนผัก (Vegetables) การปลูกพืชผักสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพดข้าวฟ่าง ไร่พริกไทย ไร่สับปะรด บางครั้งรวมถึงพืชไร่อย่างเช่น อ้อยและมันสำปะหลัง เป็นต้น

5. การทำสวนสมุนไพร (Herbs) การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริม และเป็นพืชผักสวนครัวข้างบ้าน เป็นเครื่องสำอาง และเพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก

6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (Animal Farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด อาทิ การเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มวัว การทำฟาร์มปลา ทั้งปลาสวยงาม ปลาน้ำจืด ปลาน้ำกร่อย การทำฟาร์มมุก การเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยแครง หอยนางรม หอยตะไกรม หอย

เป้าชื่อ ฟาร์มจระเข้ ฟาร์มจิ้งหรีด บางแห่งเพาะขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก เช่น ฟาร์มกวาง ฟาร์มไก่อฟ้า ฟาร์มนกยูง และฟาร์มนกกระจาอกเทศ เป็นต้น

7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ (Agro-Festivals) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตร เมื่อถึงฤดูที่พืชผลเหล่านั้นออกชุก อาทิ มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ งานเทศกาลลิ้นจี่ งานเทศกาลลำไย งานเทศกาลกินปลา งานเทศกาลผลไม้ภาคตะวันออก เป็นต้น

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเกษตร

การท่องเที่ยวเกษตรมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ (สมศรี ภัทรธรรม, 2549) คือ

1. นักท่องเที่ยวผู้สนใจในการเกษตร
2. แหล่งท่องเที่ยวการเกษตรและแหล่งบริการที่เกี่ยวข้อง
3. บุคลากรผู้ดำเนินการท่องเที่ยวเกษตร
4. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง และสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและของประเทศ

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกษตร

หลักการของการท่องเที่ยวถือเป็นธุรกิจบริการที่มีเป้าหมายคือ ให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ ความประทับใจและความปลอดภัย ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เจ้าของสวนเกษตรหรือเจ้าของฟาร์ม มีหลักการบริหาร ดังนี้ (ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2549)

1. กำหนดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าชม (Zoning) เจ้าของสวนจะต้องแบ่งพื้นที่ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้เข้าชมได้สะดวก และป้องกันความเสียหายจากนักท่องเที่ยวได้ การกำหนดพื้นที่ อาจทำเส้นทางเดินชมสวนแบบเป็นวงรอบหรือวงกลมดีกว่า เพื่อป้องกันนักท่องเที่ยวเดินซ้ำำดินในสวน และนักท่องเที่ยวไม่เบื่อด้วย

2. การให้ความรู้นักท่องเที่ยวขณะเดินชม เจ้าของสวน เจ้าของฟาร์ม ควรจัดวิทยากรบรรยาย ซึ่งมีความรู้เท่ากับเจ้าของสวน บางแห่งอาจให้มัคคุเทศก์เป็นผู้นำชมได้

3. การเพิ่มความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวนั้น เจ้าของสวนอาจจัดทำป้ายสื่อความหมายให้กับ

นักท่องเที่ยวได้รู้ ทั้งชื่อไทยและชื่อสามัญภาษาอังกฤษคู่กันก็เพียงพอ บางแห่งอาจเพิ่มชื่อวิทยาศาสตร์กำกับไว้ด้วย ก็เป็นการให้ความรู้เพิ่มมากขึ้นอีกเช่น น้อยหน่า (Custard apple) มะกรูด (Leech lime) ถั่วฝักยาว (Cowpea) ป๊อปหรือกาะะลอง (Cork tree) เป็นต้น

4. จัดทำพื้นที่จอดรถและจัดระบบการจราจรเพื่อความสะดวกในการออกรถและจอดรถ ทั้งรถขนาดเล็ก รถส่วนบุคคลและรถบัสขนาดใหญ่ ให้สามารถจัดส่งนักท่องเที่ยว กลับรถ จอดรถ และออกรถได้สะดวก ไม่ติดขัดทำให้เสียเวลา

5. ที่จอดรถมีส่วนกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว เจ้าของสวนหรือฟาร์มจะต้องกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อวันตามพื้นที่ที่จอดรถได้ ตั้งแต่ 8-10 คน หรือ 30-50 คน หรือ 80-100 คน โดยแจ้งให้นักท่องเที่ยวและผู้จัดรายการท่องเที่ยวหรือบริษัทนำเที่ยว ที่จะเข้าชมต้องจองการท่องเที่ยวล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์หรือได้รับการแจ้งตอบรับพร้อมบริการก่อน เพื่อสะดวกในการต้อนรับ การบริการต่างๆ และจัดวิทยากรบรรยายได้

6. มีจุดสาธิต การเก็บผล หรือการเพาะชำต้นอ่อน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รู้ได้เห็นกับตา จนกระทั่งเก็บผล บรรจุกุภัณฑ์นำส่งขายที่ตลาด มีการจัดการอย่างไรบ้าง เป็นการให้ความรู้ครบกระบวนการในสวน

7. จัดทำมุมจำหน่ายและทดลองชิม บริการผลิตผลให้นักท่องเที่ยวลองชิม อาจจัดใต้ถาดหรือจานใหญ่ มีจานแบ่ง หรือจัดใส่ถุงเล็กๆ มอบให้เป็นส่วนตัว เพื่อให้ชิมก่อนซื้อ สินค้าของสดในสวนในไร่ เช่นเดียวกับร้านขายของที่ระลึกควรติดราคาจำหน่ายให้ชัดเจน สินค้าที่ระลึกบางชนิดต้องติดวันผลิตวันหมดอายุกำกับไว้ด้วย มีบรรจุกุภัณฑ์ กล่อง ถุง ไว้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อสะดวกในการหอบหิ้วได้

8. มีระบบการจัดการขยะที่ดี มีถังใส่ขยะ แยกประเภทขยะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวทิ้งขยะได้สะดวกและช่วยรักษาความสะอาดในสวนเกษตรด้วย

9. มีห้องสุขาที่สะอาดให้บริการที่อาจแยกเป็นห้องสุขาชายและหญิง หากเป็นไปได้ควรจัดสร้างห้องสุขาสำหรับคนพิการด้วย

10. การบริการอาหารและเครื่องดื่ม ควรแนะนำรายการอาหารคาว หวาน หรือของว่าง

สำหรับอาหารพื้นบ้าน โดยใช้ผลิตผลในสวนหรือในท้องถิ่น เพื่อนักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสวิถีชีวิตท้องถิ่นด้วย

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการบริหารจัดการที่พร้อมให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมีหลักเกณฑ์พิจารณาความพร้อมของบริการดังนี้ (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2549)

1. มีพื้นที่จอดรถ แจ้างบริการที่จอดรถให้ชัดเจน เพื่อการเข้าชมถึงสถานที่ได้ถูกต้อง
2. มีการจัดเส้นทางนำชมในพื้นที่ โดยจัดพื้นที่เข้าชมแยกจากพื้นที่เกษตรจริง
3. มีพื้นที่เรือนเพาะชำ/โรงเรือนคัดแยกและบรรจุผลิตผลทางการเกษตร เพื่อให้ นักท่องเที่ยวชมได้สะดวก
4. มีป้ายสื่อความหมาย ให้ความรู้ต่อนักท่องเที่ยว
5. มีวิทยากรบรรยาย (มีความสามารถบรรยายเป็นภาษาต่างประเทศ)
6. มีเอกสารเผยแพร่
7. จัดพื้นที่จำหน่ายผลิตผล ทั้งสด แปรรูปและมีบริการบรรจุภัณฑ์ พร้อมมีป้ายแจ้งราคาชัดเจน
8. การรับบริการท่องเที่ยวควรมีกำหนดจำนวน วันเวลา พร้อมทั้งมีการจองล่วงหน้า แจ้งราคามัดจำและมีระเบียบการชำระเงินที่ชัดเจน (มีใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการรับเงินมอบให้)
9. แจ้งวัน เวลา เปิดและปิดสถานที่ ค่าบริการเข้าชม และบริการอื่นๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบชัดเจน
10. มีห้องสุขาสะอาดให้บริการ
11. มีการจัดการขยะ และการรักษาสภาพแวดล้อมที่ดี

12. หากมีบริการอาหารและเครื่องดื่มเสริม ควรแจ้งรายการและค่าบริการให้ชัดเจน

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

เพื่อให้การจัดการท่องเที่ยวเกษตรได้ผลตามวัตถุประสงค์ บุคลากรที่ดำเนินการจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเกี่ยวกับเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้(สมศรี ภัทรธรรม, 2549)

1. นักท่องเที่ยว ผู้ดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเกษตรต้องศึกษาหาข้อมูลเพื่อจะได้มีความรู้และเข้าใจสภาพพื้นฐานของนักท่องเที่ยว รวมทั้งความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้บุคลากรสามารถให้บริการที่ถูกต้องและประทับใจแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเกษตรต่อไปในอนาคต ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ลักษณะข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่ต้องมีความรู้เพื่อการให้บริการที่ถูกต้องเหมาะสม รวดเร็ว และทันสมัย คือ

1.1.1 สภาพพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วย ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ และโทรสาร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สุขภาพทั่วไป สุขภาพการเดินทาง และการบริโภคอาหาร

1.1.2 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการต่างๆ ในการจัดการท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ

1.2 วิธีการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย การพูดคุย การกรอกใบสมัคร และการตอบแบบสอบถาม

1.3 การใช้ประโยชน์ข้อมูลที่รวบรวมไว้ สามารถนำมาใช้ดังนี้ คือ

1.3.1 การทำเอกสารแนะนำตัว

1.3.2 การจัดที่นั่งในรถ และยานพาหนะอื่นที่ใช้ในการเดินทาง

1.3.3 การจัดที่พัก

1.3.4 การประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

1.4 ข้อสังเกตเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเดินทางมากขึ้นและบ่อยขึ้น เนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป (ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์, 2544 อ้างถึงใน สมศรี ภัทรธรรม, 2549) ได้แก่

1.4.1 การเกษียณอายุก่อนกำหนดเวลา

1.4.2 การมีชีวิตที่ยืนยาวมากขึ้น

1.4.3 ช่วงเวลาการทำงานน้อยลง

1.4.4 การมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

1.4.5 การมีสิทธิได้มีวันหยุดโดยได้รับค่าจ้างเต็ม

1.4.6 ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทาง การคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร

1.4.7 ครอบครัวมีขนาดเล็กลง

1.4.8 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและพฤติกรรมการบริโภค

1.4.9 ความพร้อมของอุปทานการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน

1.4.10 นโยบายของรัฐ กฎหมายและระเบียบของประเทศที่เอื้อต่อการเดินทาง และให้ความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว

1.4.11 การพัฒนาความรู้ เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง จาก การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐและเอกชน

1.4.12 การสนับสนุนการลงทุน เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางของทุกภาคในประเทศ

2. แหล่งท่องเที่ยวเกษตร ปัจจัยสำคัญที่ต้องศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และแหล่งท่องเที่ยวเกษตรเพื่อนำมาพิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งจะมีผลถึงการจัดการท่องเที่ยวเกษตรที่นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก ปลอดภัย และได้ผลตามความคาดหวัง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ลักษณะภูมิประเทศ

2.2 ลักษณะภูมิอากาศ

2.3 ลักษณะแหล่งท่องเที่ยวเกษตร เป็นข้อมูลที่ต้องมีการศึกษาอย่างชัดเจน เพื่อจะได้ใช้พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวเกษตรซึ่งมีอย่างหลากหลาย ให้ได้สถานที่ที่เหมาะสม ถูกใจและเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ คือ

2.3.1 แหล่งที่มีการปลูกพืช ได้แก่ ข้าว พืชไร่ พืชผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร สวนผสมผสาน รวมทั้งการแปรรูปพืชผักจากการปลูกพืช

2.3.2 แหล่งที่มีการเลี้ยงสัตว์ประเภทสัตว์บกทั้งเล็กและใหญ่ รวมทั้งสัตว์น้ำ ได้แก่ นกกระเจอกเทศ กวาง หอยมุก และหอยเป่าอื้อ เป็นต้น

2.3.3 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่กรมวิชาการเกษตรแนะนำ (กรมวิชาการเกษตรและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 อ้างถึงใน สมศรี ภัทรธรรม, 2549) คือ

2.3.3.1 ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง)

2.3.3.2 ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

2.3.3.3 ศูนย์วิจัยพืชสวนแพร่

2.3.3.4 ศูนย์วิจัยพืชสวนหนองคาย

2.3.3.5 ศูนย์วิจัยพืชสวนเพชรบุรี

2.3.3.6 ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

2.3.3.7 สถานีทดลองเกษตรที่สูงแม่จอนหลวง (เชียงใหม่)

2.3.3.8 สถานีทดลองเกษตรที่สูงวาปี (เชียงราย)

2.3.3.9 สถานีทดลองเกษตรที่สูงภูเรือ (เลย)

2.3.4 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่กรมส่งเสริมการเกษตรแนะนำ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546 อ้างถึงใน สมศรี ภัทรธรรม, 2549)

2.3.4.1 ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงหัวแม่คำ

2.3.4.2 ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงดอยผาหม่น

2.3.4.3 ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงด่านเจดีย์สามองค์

2.3.4.4 ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์พืชสวนกระบี่

2.3.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6 แห่ง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2539 อ้างถึงใน สมศรี ภัทรธรรม, 2549)

2.3.5.1 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3.5.2 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3.5.3 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทออันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3.5.4 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3.5.5 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3.5.6 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2.3.6 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรอื่นๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่

2.3.6.1 สถานีโครงการหลวงอินทนนท์

2.3.6.2 สถานีโครงการหลวงอ่างขาง

2.3.6.3 สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

2.3.6.4 ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร

2.3.6.5 ศูนย์วิจัยข้าวโพดและข้าวฟ่างแห่งชาติ

2.3.6.6 สวนสาธิตเกษตรมหาวิทยาลัยแม่โจ้

2.3.6.7 ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย

2.3.6.8 ไร่่องุ่นภูเขาโนทยาน

2.3.6.9 ไร่บี.เอ็น.

2.3.6.10 ไร่กำนันจุล

2.3.6.11 สวนกล้วยไม้อุครชันไซน์

2.3.6.12 ฟาร์มโชคชัย เป็นต้น

2.4 แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเกษตร เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหาข้อมูลเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

2.5 การใช้ประโยชน์ข้อมูลที่ได้เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร เพื่อ

2.5.1 ติดต่อแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

2.5.2 ทำกำหนดการเดินทางท่องเที่ยวเกษตร

2.5.3 เป็นแนวทางทำแบบสอบถามเพื่อประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

2.5.4 เป็นข้อมูลศึกษาวิจัยการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

3. แหล่งบริการอาหาร จากการทำอาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญซึ่งจะต้องศึกษา เช่นเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตร เพราะในการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องรับประทานอาหารเป็นมือตามปกติ เพื่อสุขภาพของร่างกาย ลักษณะอาหารที่จัดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวจึงต้องมีการคัดเลือกอาหารที่มีคุณภาพดีเหมาะสม และอร่อยตามความต้องการของนักท่องเที่ยวตามมาตรฐานสากลเท่าที่จะทำได้ ผู้จัดการท่องเที่ยวเกษตรจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ และข้อมูลเกี่ยวกับอาหารและการจัดการบริการอาหารแก่นักท่องเที่ยวอย่างดี

4. แหล่งบริการที่พัก โรงแรมและสถานที่พักเป็นสิ่งสำคัญมากในธุรกิจการท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงแหล่งที่พัก นอกจากแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งบริการอาหาร การเลือกที่พักนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้ (วรรณ วลัยวานิช, 2546 อ้างถึงใน สมศรี ภัทรธรรม, 2549)

4.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว

4.2 รูปแบบของการท่องเที่ยว

4.3 ความต้องการหรือรสนิยมของนักท่องเที่ยว

4.4 ราคาและมาตรฐานของโรงแรม

4.5 ที่ตั้งของโรงแรม

5. แหล่งบริการยานพาหนะ การที่จะจัดการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ เป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว และมีปัญหาน้อยที่สุดนั้น การมียานพาหนะที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยว นั้น นักท่องเที่ยวต้องการความสะดวก ปลอดภัย และตรงเวลา ยานพาหนะที่ใช้ต้องมีสภาพสมบูรณ์ โดยเฉพาะเครื่องยนต์และยาง รวมทั้งผู้ขับขี่ยานพาหนะนั้น ต้องมีความพร้อมที่จะบริการด้วยความเต็มใจ และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีสติ

6. สิ่งที่คุณแลนักท่องเที่ยวต้องรู้และปฏิบัติ ในการเดินทางท่องเที่ยวที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความสุข สนุกสนาน และประทับใจ คือ การให้บริการที่ดีของคุณแลนักท่องเที่ยว ตลอดจนการเดินทาง

นอกจากสิ่งที่คุณแลนักท่องเที่ยวต้องมีความรู้ และปฏิบัติในสิ่งต่างๆ แล้วคุณแลนักท่องเที่ยวที่ดีควรมีคุณสมบัติและความสามารถ (สุภาพร มากแจ้ง, 2539 อ้างถึงใน สมศรี ภัทรธรรม, 2549) ดังนี้ คือ

- มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- มีบุคลิกภาพดี
- มีความรู้ดี
- มีวาทศิลป์

7. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการตลาดธุรกิจท่องเที่ยว เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวเป็นการจัดบริการเพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชนผู้สนใจในการท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องมีการคิดค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุน เพื่อกำหนดราคารายการท่องเที่ยว ซึ่งราคาของการท่องเที่ยวแบ่งเป็น 2 ประเภท

7.1 ราคาที่เป็นจริง หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการที่เป็นองค์ประกอบของธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ายานพาหนะ ค่าเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว และอื่นๆ เป็นต้น

7.2 ราคาทางจิตใจ หมายถึง มูลค่าของสินค้าและบริการที่สร้างขึ้นจากราคาที่เป็นจริง

เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความภาคภูมิใจ พอใจ และเป็นสุขที่ได้ใช้สินค้าบริการนั้น ซึ่งอาจเป็นสินค้าและบริการที่หรูหรา หรือบริการรูปแบบพิเศษ ถึงแม้จะต้องจ่ายค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นก็เต็มใจจ่าย

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเกษตร

ผลจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ย่อมมีผลกระทบต่อระบบสังคมและเศรษฐกิจโดยตรง มีทั้งผลกระทบที่เป็นผลดี และผลกระทบที่เป็นผลเสียดังนี้ (ராஹ்மான் கவுசுரியะ, 2549)

ผลดี

1. สามารถจำหน่ายต้นทุนอ่อน และเมล็ดพันธุ์ได้โดยตรง เพื่อนักท่องเที่ยวซื้อกลับไปทดลองปลูก หรือไม่บางคนอาจนำไปขยายอาชีพเสริมต่อเป็นเกษตรกรใหม่เพิ่มขึ้น
2. สามารถขายผลผลิตที่เก็บสดๆ ให้กับนักท่องเที่ยวโดยตรง เป็นการช่วยขยายตลาดการขายปลีกและขายส่งให้กับเกษตรกรได้ทั้งผลผลิตผัก ผลไม้ หรือสมุนไพร ที่ตัดเก็บสดๆ ที่เกษตรกรเก็บมาวางจำหน่ายพร้อมทั้งบรรจุภัณฑ์ นักท่องเที่ยวสามารถซื้อและหอบหิ้วกลับเป็นของฝากได้สะดวก จึงเป็นการสร้างรายได้โดยตรงให้กับเกษตรกร
3. สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปได้ ผลผลิตบางชนิดที่จำหน่ายสดไม่ทันสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลผลิตอีกรูปแบบหนึ่ง นำไปจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้ เป็นการเพิ่มพูนรายได้จากเดิม หรือเป็นอาชีพเสริมให้กับเพื่อนบ้านได้
4. สามารถสร้างธุรกิจการเกษตรเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวและเกษตรกรที่ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด สามารถช่วยขยายผลจากการทำการเกษตรต่อไปทางธุรกิจอื่นๆ ได้อีก นับเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพเพิ่มขึ้น
5. มีส่วนช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพเสริมที่เพิ่มรายได้ให้กับเพื่อนบ้าน จากการจัดการท่องเที่ยวที่มีการแวะพักเพื่อชมสวนเกษตรของเกษตรกร ที่ให้โอกาสแก่เพื่อนบ้านขายสินค้าที่เป็นผลผลิตจากสวนเกษตร และสินค้าจำพวกอาหารและเครื่องดื่มได้

6. มีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางมากขึ้นแก่นักท่องเที่ยว จากการที่ได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงการทำงาน ที่ทำให้สามารถ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ได้กว้างขวางต่อไป

ผลเสีย

1. ความเสียหายจากการเด็ด หัก จับของนักท่องเที่ยวที่ไม่รู้วิธีการเที่ยวสวนเกษตร เมื่อเห็น ดอกไม้ ผลไม้ ในสวนเกิดความชื่นชมอยากได้จึงเด็ด หัก จับ เป็นผลให้ต้นไม้เกิดรอยฉีก หัก เป็น แผลอาจมีเชื้อโรค เชื้อรา เข้าไปทำร้ายกิ่งไม้ ต้นไม้ ทำให้กิ่งหรือต้นไม้เน่าตายได้

2. ผลเสียจากการเก็บดอกอ่อน ผลอ่อนของนักท่องเที่ยวบางคนที่ไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับความ แก่อ่อนของดอกหรือผล เมื่อเห็นสีสวยก็เกิดความอยากได้จึงเก็บไป ทำให้เจ้าของสวนเกิดความ เสียหายขายไม่ได้ ต้องทิ้งไป

3. ผลเสียจากการขึ้นเบียด เดินย่ำและนั่งในแปลงปลูก ทำให้ต้นไม้ตายได้ กรณีที่ นักท่องเที่ยวต้องการถ่ายรูปกับต้นไม้และแปลงดอกไม้

4. หากการบริหารจัดการในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่ง ที่บกพร่องในหลักธรรมาภิ บาลที่ดี หรือขาดการประสานประโยชน์ที่ดีและไม่โปร่งใส ย่อมเกิดความขัดแย้งในพื้นที่ ทำให้ ชุมชนขาดความสามัคคี เช่น ตัดราคากันเอง ไม่แบ่งปันผลประโยชน์แก่กันและกันอย่างเป็นธรรม

ข้อมูลเกี่ยวกับตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สภาพทั่วไปของตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรตะพง, 2549)

สำหรับสภาพพื้นที่ของตำบลตะพง ปรากฏว่าตำบลตะพง มีเนื้อที่ประมาณ 55.93 ตาราง กิโลเมตร หรือประมาณ 34,955 ไร่

ส่วนภูมิประเทศของตำบลตะพง ลักษณะโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มสลับกับที่ดอนลูกฟูก มี ภูเขาอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของตำบล มีชื่อเรียกว่าเขายายดา และเขาพระบาท ซึ่งเป็นต้น กำเนิดของคลองหลายสาย อาทิเช่น คลองตะพง คลองยายดา และคลองตะเคียน เป็นต้น คลอง

เหล่านี้ไหลมาจากภูเขา ผ่านตำบลตะพงสู่ทิศใต้ซึ่งติดกับทะเลอ่าวไทย ซึ่งเป็นชายหาดที่สวยงามคือหาดแม่รำพึง นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดระยองและของภาคตะวันออก

อาณาเขตของตำบลตะพง มีดังนี้คือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ทิศใต้ ติดต่อกับ ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลเพและตำบลกะเจ็ด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ในการปกครองของตำบลตะพงตามอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการแบ่งออกเป็น 15 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านตะพงใน หมู่ที่ 2 บ้านหนองกบ หมู่ที่ 3 บ้านยายดา หมู่ที่ 4 บ้านตะพง หมู่ที่ 5 บ้านชน หมู่ที่ 6 บ้านเนินเสาธง หมู่ที่ 7 บ้านชากลาว หมู่ที่ 8 บ้านบ้านนา หมู่ที่ 9 บ้านตะพงนอก หมู่ที่ 10 บ้านป่าคั่น หมู่ที่ 11 บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 บ้านหนองตารส หมู่ที่ 13 บ้านในบ้าน หมู่ที่ 14 บ้านบ่อหิน หมู่ที่ 15 บ้านห้วยมะเฟือง

สำหรับการประกอบอาชีพของประชากรตำบลตะพง มีดังนี้คือ

1. การทำการเกษตร มีการเพาะปลูกพืชที่หลากหลายต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 การทำสวนผลไม้ มีการทำการปลูกพืชประเภทไม้ผลที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างสูง ได้แก่ ทุเรียน เงาะ มังคุด มะม่วง สับปะรด ขนุน มะพร้าว กล้วย ฝรั่ง และระกำ เป็นต้น

1.2 การปลูกพืชไร่ เป็นการปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง เพื่อจำหน่ายในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง

1.3 การทำสวนยางพารา เพื่อกรีดยางพาราและทำยางแผ่นจำหน่าย

1.4 การทำนา มีการปลูกข้าวในบางหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปลูกเพื่อบริโภคภายในครอบครัว

2. การทำการประมง มีการจับสัตว์ทะเลประเภทประมงชายฝั่งเพื่อจำหน่ายแก่ผู้บริโภคที่ตลาดกลางผลไม้ตะพง และร้านอาหารตามชายหาด

3. การแปรรูปผลผลิตการเกษตร จากการทำเกษตรกรรมผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจึงได้มีการแปรรูปผลผลิตให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ ได้แก่ ทุเรียนทอดกรอบ น้ำพริกทุเรียน อีกทั้งมีการผลิตอาหารของท้องถิ่นบรรจุกระป๋อง คือ แกงหมูชะมวง เป็นต้น

4. การจัดการท่องเที่ยวเกษตร เกษตรกรที่มีสวนผลไม้และพร้อมที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ด้วยความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรตะพง ซึ่งมีดังนี้คือ

4.1 แหล่งท่องเที่ยวเกษตร ที่มีการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวคือ

4.1.1 สวนยายดา

4.1.2 สวนลำควน

4.1.3 สวนลุงทองใบ

4.1.4 สวนผู้ใหญ่เสวต (ขนมจีนข้าวกลิ้ง)

4.2 แหล่งท่องเที่ยวโฮมสเตย์ สวนป่านัน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการด้านสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวกของ ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันอำเภอบ้านแพ้วไม่มีการจัดการท่องเที่ยวเกษตร ผู้ที่เดินทางมาเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม หมู่วณะ ความคาดหวังและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการจัดการด้านสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพในการจัดการ ได้ระดับหนึ่ง สำหรับการจัดการพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการสื่อความหมายประเภท เจ้าหน้าที่นำชม เอกสาร แผ่นพับ พื้นที่ทางการเกษตรที่สามารถเดินชมได้ สถานที่ติดต่อและมีการแสดงกิจกรรมการเกษตร ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ห้องน้ำ-ห้องสุขา น้ำดื่ม เส้นทางเที่ยวชมที่ปลอดภัย สะดวก และเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกซึ่งการจัดการควร

ดำเนินให้เหมาะสมกับพื้นที่การเกษตร เพื่อคงความเป็นธรรมชาติและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่าที่ตั้งหมู่บ้าน เพศ อายุ รายได้รวม เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลัก การเป็นที่รู้จักทางสังคม และความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรเจ้าของสวนไม้ผล มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยลักษณะของประชากรที่มีแนวโน้มในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.7) ช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี ที่ต้องการใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักมาประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้ภายในครัวเรือนและต้องการเป็นที่รู้จักทางสังคม ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ ณ บ้านคลองสนและบ้านสลักเพชร กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับสูง คือ ช่วงคะแนน 8-10 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.3 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และพบว่าตัวแปรด้านการเป็นที่รู้จักทางสังคมที่ตั้งหมู่บ้านและความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อความต้องการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สมศรี ภัทรธรรม และคณะ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของสถานีวิจัยคอยปุยเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรของสถานีวิจัยคอยปุยมีความคิดเห็นว่าบุคลากรของสถานีวิจัยคอยปุยมีความพร้อมมาก ส่วนสถานที่และบริการที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมปานกลาง และปัญหาของบุคลากร คือ มีบุคลากรน้อย ขาดความรู้และประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเกษตร ส่วนนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าบุคลากรและสถานที่ของสถานีวิจัยคอยปุยมีความพร้อมมาก การท่องเที่ยวเกษตรนี้มีประโยชน์มากและคิดว่าสามารถประยุกต์ความรู้ใช้ได้ปานกลาง อีกทั้งมีความรู้เกี่ยวกับสถานีวิจัยคอยปุยหลังจากการท่องเที่ยวเกษตรมากกว่าก่อนการท่องเที่ยวเกษตร และบริการที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมมาก

Wannasit (2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากรมีความพร้อมปานกลาง การให้บริการและความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์ปานกลาง อีกทั้งพบว่านักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากรแตกต่างกัน ส่วนผลการศึกษาเกี่ยวกับ

บุคลากรของสถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร พบว่า บุคลากรทั้งหมดมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามแผน และมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

Lerpongpipatkul (2004) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมของบุคลากรเกี่ยวกับการให้บริการข้อมูล ในอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีความพร้อมในการให้บริการข้อมูล เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเส้นทางเดินชมสถานที่ การเป็นผู้นำชมสถานที่ มีสุขภาพแข็งแรง บริการด้วยความเต็มใจ และมีความตรงต่อเวลา อีกทั้งพบว่าบุคลากรที่มีเพศ อายุ การศึกษา ลักษณะการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน มีความพร้อมในการให้บริการข้อมูลแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันจะมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

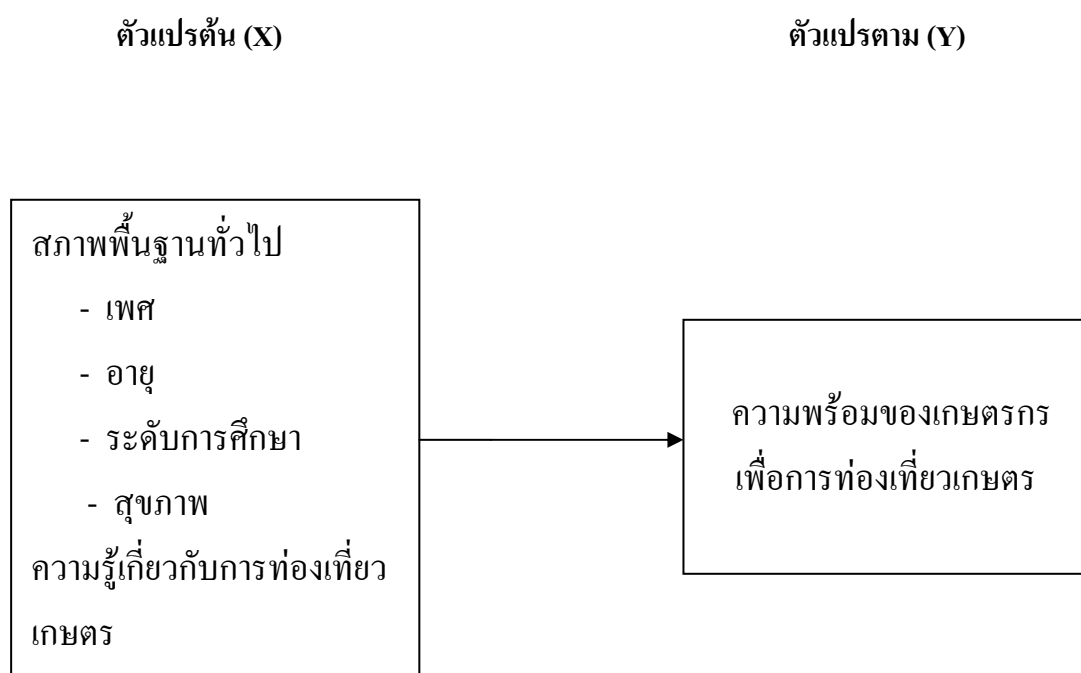
สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันจะมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน จะมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน จะมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวิธีการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมทำสวนไม้ผลใน ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 1,779 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง, 2548) ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน

กลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนประชากรของเกษตรกรที่ดำเนินกิจกรรมทำสวนไม้ผล ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ

1. พิจารณาคัดเลือกเกษตรกรที่มีปริมาณไม้ผล จำนวน 100 ต้นขึ้นไป โดยวิธี Purposive Sampling ได้จำนวน 255 คน
2. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงในบุญธรรม จิตต์อนันต์, 2540) ได้จำนวนเกษตรกรตัวอย่างเพื่อทำการศึกษา 153 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยประกอบด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด แบ่งเป็น 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

ตอนที่ 3 ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

ตอนที่ 4 ความพร้อมของสถานที่สวนไม้ผลของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

การทดสอบเครื่องมือ

ได้ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธี KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.75 และได้ทำการแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น แล้วนำไปใช้สัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในการตอบคำถามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปสัมภาษณ์เกษตรกรที่สุ่มได้ โดยวิธี Quota Sampling ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 153 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสัมภาษณ์ได้แล้วทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำมาลงรหัส แล้วแปลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

1. เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อม

การวัดค่าตัวแปรความพร้อม โดยใช้คำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้มาตรวัดของไลเคิร์ต (Likert Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับความพร้อม

พร้อมมากที่สุด	5	คะแนน
พร้อมมาก	4	คะแนน
พร้อมปานกลาง	3	คะแนน
พร้อมน้อย	2	คะแนน
พร้อมน้อยที่สุด	1	คะแนน

สำหรับคะแนนเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์วัดระดับความพร้อม คือ

พร้อมมากที่สุด	4.50 – 5.00	คะแนน
พร้อมมาก	3.50 – 4.49	คะแนน
พร้อมปานกลาง	2.50 – 3.49	คะแนน
พร้อมน้อย	1.50 – 2.49	คะแนน
พร้อมน้อยที่สุด	1.00 – 1.49	คะแนน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์แล้ว ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและจัดหมวดหมู่ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ ไคสแควร์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้แบ่งเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 2 สภาพสวนไม้ผลของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

ตอนที่ 4 ความพร้อมของเกษตรกรและสถานที่สวนไม้ผลเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

ตอนที่ 6 การพิสูจน์สมมติฐาน

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ผลการศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีดังนี้ คือ

เพศ เกษตรกรที่ทำการศึกษาคพบว่า เป็นชายร้อยละ 56.3 และเป็นหญิงร้อยละ 43.7 (ตารางที่ 1)

อายุ เกษตรกรมีอายุ 50-59 ปี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 33.8 รองลงมาเป็นผู้มีอายุ 40-49 ปี ร้อยละ 24.5 มีอายุ 60-69 ปี ร้อยละ 19.9 มีอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 11.8 มีอายุ 70-79 ปี ร้อยละ 8.6 และผู้ที่มีอายุ น้อยกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 0.7 เท่ากับเกษตรกรที่มีอายุมากกว่า 79 ปี เกษตรกรมีอายุน้อยที่สุด 26 ปี และอายุมากที่สุด 80 ปี ดังนั้นเกษตรกรจึงมีอายุเฉลี่ย 53.31 ปี (ตารางที่ 1)

ระดับการศึกษา ส่วนระดับการศึกษาของเกษตรกร พบว่า เป็นผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่ามากที่สุดร้อยละ 79.5 รองลงมาเป็นผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 9.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 7.2 มีการศึกษาระดับ ปวช. ร้อยละ 1.3 เท่ากับเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับ ปวส. ส่วนผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ 0.7 เท่ากับเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท (ตารางที่ 1)

สุขภาพทั่วไป สำหรับสุขภาพทั่วไปของเกษตรกร พบว่า เป็นผู้ไม่มีโรคประจำตัว จำนวนร้อยละ 72.2 และเป็นผู้ที่มีโรคประจำตัวร้อยละ 27.8 ซึ่งเป็นผู้ที่ เป็นโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด ร้อยละ 7.9 รองลงมา เป็นโรคไขมันในเส้นเลือดสูง ร้อยละ 4.5 โรคหัวใจ ร้อยละ 4.0 โรคภูมิแพ้ ร้อยละ 3.2 โรคเบาหวาน ร้อยละ 2.0 โรคความดันโลหิตต่ำ ร้อยละ 1.3 นอกจากนี้พบว่าเกษตรกร เป็นโรคไทรอยด์ ร้อยละ 0.7 เท่ากับผู้ที่ เป็นโรคตับอักเสบ โรคเส้นเลือดหัวใจตีบ โรคไต โรคโลหิตจาง โรคข้อเสื่อม และโรคหอบ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพทั่วไป (n = 151)

สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	85	56.3
หญิง	66	43.7
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30	1	0.7
30-39	18	11.8
40-49	37	24.5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 151)		
สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
50-59	51	33.8
60-69	30	19.9
70-79	13	8.6
มากกว่า 79	1	0.7
ระดับการศึกษา		
ป.6 และต่ำกว่า	120	79.5
ม.1-ม.3	14	9.3
ม.4-ม.6	11	7.2
ปวช.	2	1.3
ปวศ.	2	1.3
ปริญญาตรี	1	0.7
ปริญญาโท	1	0.7
สุขภาพทั่วไป		
ไม่มีโรคประจำตัว	109	72.2
มีโรคประจำตัว	42	27.8
ความดันโลหิตสูง	12	7.9
ความดันโลหิตต่ำ	2	1.3
ไขมันในเส้นเลือดสูง	7	4.5
โรคหัวใจ	6	4.0
โรคเบาหวาน	3	2.0
โรคไทรอยด์	1	0.7
โรคตับอักเสบ	1	0.7
โรคเส้นเลือดหัวใจตีบ	1	0.7
โรคภูมิแพ้	5	3.2
โรคไต	1	0.7
โรคโลหิตจาง	1	0.7
โรคข้อเสื่อม	1	0.7
โรคหอบ	1	0.7

† เกษตรกรอายุน้อยที่สุด 26 ปี อายุมากที่สุด 80 ปี อายุเฉลี่ย 53.31 ปี

ตอนที่ 2 สภาพสวนไม้ผลของเกษตรกร ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

สภาพสวนไม้ผลของเกษตรกร มีรายละเอียดดังนี้ คือ

พื้นที่สวนไม้ผล จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่สวนไม้ผล 6-10 ไร่ มากที่สุด ร้อยละ 37.1 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่สวนไม้ผลต่ำกว่า 6 ไร่ ร้อยละ 21.8 และเป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่สวนไม้ผล 11-15 ไร่ ร้อยละ 21.2 มีพื้นที่สวนไม้ผล 16-20 ไร่ ร้อยละ 10.6 และมีพื้นที่สวนไม้ผลมากกว่า 20 ไร่ ร้อยละ 9.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

มังคุด สำหรับเกษตรกรที่มีการปลูกมังคุดในพื้นที่ที่มีจำนวนร้อยละ 91.4 โดยเป็นเกษตรกรที่มีมังคุดในพื้นที่ 50-100 ต้น จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 31.8 รองลงมาเป็นผู้ที่มีมังคุดในพื้นที่ 101-150 ต้น ร้อยละ 19.2 เป็นผู้ที่มีมังคุดในพื้นที่ มากกว่า 200 ต้น ร้อยละ 17.2 มีมังคุดในพื้นที่ 151-200 ต้น ร้อยละ 13.9 และเกษตรกรที่มีมังคุดในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น มีจำนวนเพียงร้อยละ 9.3 อีกทั้งพบว่า เกษตรกรเพียงร้อยละ 8.6 ไม่มีการปลูกมังคุด (ตารางที่ 2)

ทุเรียน จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการปลูกทุเรียนในพื้นที่ร้อยละ 80.1 โดยเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกทุเรียนในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 35.8 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกทุเรียนในพื้นที่ 50-100 ต้น ร้อยละ 27.2 มีการปลูกทุเรียนในพื้นที่ 101-150 ต้น ร้อยละ 8.6 มีการปลูกทุเรียนในพื้นที่ 151-200 ต้น ร้อยละ 4.6 และมีการปลูกทุเรียนในพื้นที่มากกว่า 200 ต้น ร้อยละ 4.0 อีกทั้งพบว่า เกษตรกรร้อยละ 19.9 ไม่มีการปลูกทุเรียน (ตารางที่ 2)

เงาะ ส่วนเกษตรกรมีการปลูกเงาะในพื้นที่ ร้อยละ 76.8 โดยมีการปลูกเงาะในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 46.4 รองลงมาเป็นผู้มีการปลูกเงาะในพื้นที่ 50-100 ต้น ร้อยละ 23.1 มีการปลูกเงาะในพื้นที่ 101-150 ต้น ร้อยละ 3.3 เท่ากับผู้มีการปลูกเงาะในพื้นที่ 151-200 ต้น และเกษตรกรมีการปลูกเงาะในพื้นที่มากกว่า 200 ต้น จำนวนเพียงร้อยละ 0.7 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 23.2 เป็นผู้ไม่มีการปลูกเงาะเลย (ตารางที่ 2)

ลองกอง จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรไม่มีการปลูกลองกองในพื้นที่ ร้อยละ 63.6 ส่วนเกษตรกรมีการปลูกลองกองในพื้นที่ ร้อยละ 36.4 โดยเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกลองกองในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น จำนวนมากที่สุดร้อยละ 21.9 รองลงมาเป็นผู้ที่มีการปลูกลองกองในพื้นที่

50-100 ต้น ร้อยละ 9.8 เกษตรกรที่มีการปลูกลองกองในพื้นที่ 101-150 ร้อยละ 3.3 และเกษตรกรที่มีการปลูกลองกองในพื้นที่ 151-200 ต้น จำนวนร้อยละ 0.7 เท่ากับผู้ที่มีการปลูกลองกองในพื้นที่มากกว่า 200 ต้น (ตารางที่ 2)

มะปราง เกษตรกรที่ไม่มีการปลูกมะปรางในพื้นที่ ร้อยละ 79.5 ส่วนเกษตรกรที่มีการปลูกมะปรางในพื้นที่จำนวนร้อยละ 20.5 โดยเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกมะปรางในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 14.5 รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกมะปรางในพื้นที่ 50-100 ต้น ร้อยละ 3.3 มีการปลูกมะปรางในพื้นที่มากกว่า 200 ต้น ร้อยละ 1.3 และผู้มีการปลูกมะปรางในพื้นที่ 101-150 ต้น จำนวนเพียงร้อยละ 0.7 เท่ากับเกษตรกรที่มีการปลูกมะปรางในพื้นที่ 151-200 ต้น (ตารางที่ 2)

พุทรา จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรไม่มีการปลูกพุทราในพื้นที่ถึงร้อยละ 94.0 ส่วนเกษตรกรที่มีการปลูกพุทราในพื้นที่มีเพียงร้อยละ 6.0 โดยเป็นเกษตรกรที่มีพุทราในพื้นที่ 101-150 ต้น จำนวนร้อยละ 3.2 และผู้ที่มีการปลูกพุทราในพื้นที่ 151-200 ต้น เพียงร้อยละ 1.3 เท่ากับเกษตรกรที่มีพุทราในพื้นที่มากกว่า 200 ต้น (ตารางที่ 2)

ลำไย สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีการปลูกลำไยในพื้นที่มีจำนวนร้อยละ 96.0 และเกษตรกรเพียงร้อยละ 4.0 มีการปลูกลำไยในพื้นที่ โดยมีการปลูกลำไยในพื้นที่ 50-100 ต้น ร้อยละ 1.3 เท่ากับผู้ที่มีการปลูกลำไยในพื้นที่ 101-150 ต้น และเกษตรกรที่มีลำไยในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น จำนวนเพียงร้อยละ 0.7 ซึ่งเท่ากับเกษตรกรที่มีลำไยในพื้นที่ 151-200 ต้น (ตารางที่ 2)

มะยงชิด จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรไม่มีการปลูกมะยงชิดในพื้นที่ ร้อยละ 96.7 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 3.3 มีการปลูกมะยงชิดในพื้นที่ โดยเป็นผู้ที่มีการปลูกมะยงชิดในพื้นที่ 50-100 ต้น ร้อยละ 1.3 เท่ากับเกษตรกรที่มีการปลูกมะยงชิดในพื้นที่ 101-150 ต้น และเกษตรกรที่มีการปลูกมะยงชิดในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น มีเพียงร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 2)

มะม่วง จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรไม่มีการปลูกมะม่วงในพื้นที่ ร้อยละ 98.7 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 1.3 มีการปลูกมะม่วงในพื้นที่ โดยเป็นผู้ที่มีการปลูกมะม่วงในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น ร้อยละ 0.7 เท่ากับเกษตรกรที่มีมะม่วงในพื้นที่ 101-150 ต้น (ตารางที่ 2)

แก้วมังกร สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีการปลูกแก้วมังกรในพื้นที่ พบว่า มีจำนวนร้อยละ 99.3 ส่วนเกษตรกรมีการปลูกแก้วมังกรในพื้นที่ที่มีเพียงร้อยละ 0.7 โดยมีการปลูกแก้วมังกรในพื้นที่มากกว่า 200 ต้น (ตารางที่ 2)

สละ จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรไม่มีการปลูกสละในพื้นที่ ร้อยละ 99.3 ส่วนเกษตรกรเพียงร้อยละ 0.7 มีการปลูกสละในพื้นที่ โดยมีการปลูกสละในพื้นที่น้อยกว่า 50 ต้น (ตารางที่ 2)

ชมพู เกษตรกรที่ไม่มีการปลูกชมพูในพื้นที่ พบว่า มีจำนวนร้อยละ 99.3 ส่วนเกษตรกรมีการปลูกชมพูในพื้นที่ที่มีเพียงร้อยละ 0.7 โดยเป็นเกษตรกรที่มีการปลูกชมพูในพื้นที่ 101-150 ต้น (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามขนาดพื้นที่สวนไม้ผลและจำนวนไม้ผลชนิดต่างๆ ในพื้นที่

(n = 151)		
สภาพสวนไม้ผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่สวนไม้ผล(ไร่)		
น้อยกว่า 6	33	21.8
6-10	56	37.1
11-15	32	21.2
16-20	16	10.6
มากกว่า 20	14	9.3
มังคุด(ต้น)		
ไม่มี	13	8.6
มี	138	91.4
น้อยกว่า 50	14	9.3
50-100	48	31.8
101-150	29	19.2
151-200	21	13.9
มากกว่า 200	26	17.2
ทุเรียน(ต้น)		
ไม่มี	30	19.9
มี	121	80.2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 151)		
สภาพสวนไม้ผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 50	54	35.8
50-100	41	27.2
101-150	13	8.6
151-200	7	4.6
มากกว่า 200	6	4.0
เงาะ(ต้น)		
ไม่มี	35	23.2
มี	116	76.8
น้อยกว่า 50	70	46.4
50-100	35	23.1
101-150	5	3.3
151-200	5	3.3
มากกว่า 200	1	0.7
ลองกอง(ต้น)		
ไม่มี	96	63.6
มี	55	36.4
น้อยกว่า 50	33	21.9
50-100	15	9.8
101-150	5	3.3
151-200	1	0.7
มากกว่า 200	1	0.7
มะปราง(ต้น)		
ไม่มี	120	79.5
มี	31	20.5
น้อยกว่า 50	22	14.5
50-100	5	3.3
101-150	1	0.7
151-200	1	0.7
มากกว่า 200	2	1.3
พุทรา(ต้น)		
ไม่มี	142	94.0
มี	9	6.0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 151)		
สภาพสวนไม้ผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 50	0	0.0
50-100	0	0.0
101-150	5	3.2
151-200	2	1.3
มากกว่า 200	2	1.3
ลำไย(ต้น)		
ไม่มี	145	96.0
มี	6	4.0
ต่ำกว่า 50	1	0.7
50-100	2	1.3
101-150	2	1.3
151-200	1	0.7
มากกว่า 200	0	0.0
มะยงชิด(ต้น)		
ไม่มี	146	96.7
มี	5	3.3
น้อยกว่า 50	1	0.7
50-100	2	1.3
101-150	2	1.3
151-200	5	3.3
มากกว่า 200	0	0.0
มะม่วง(ต้น)		
ไม่มี	149	98.7
มี	2	1.3
น้อยกว่า 50	1	0.7
50-100	0	0.0
101-150	1	0.7
151-200	0	0.0
มากกว่า 200	0	0.0
แก้วมังกร(ต้น)		
ไม่มี	150	99.3
มี	1	0.7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 151)		
สภาพสวนไม้ผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 50	0	0.0
50-100	0	0.0
101-150	0	0.0
151-200	0	0.0
มากกว่า 200	1	0.7
สละ(ต้น)		
ไม่มี	150	99.3
มี	1	0.7
น้อยกว่า 50	1	0.7
50-100	0	0.0
101-150	0	0.0
151-200	0	0.0
มากกว่า 200	0	0.0
ชมพู(ต้น)		
ไม่มี	150	99.3
มี	1	0.7
น้อยกว่า 50	0	0.0
50-100	0	0.0
101-150	1	0.7
151-200	0	0.0
มากกว่า 200	0	0.0

สำหรับกิจกรรมของเจ้าของสวนไม้ผลที่ต้องรับผิดชอบ คือ การตัดแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ย การกำจัดศัตรูพืช การกำจัดวัชพืช ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การตัดแต่งกิ่ง ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีการตัดแต่งกิ่ง ร้อยละ 93.4 โดยมีการตัดแต่งกิ่งเดือนกรกฎาคมมากที่สุด ร้อยละ 62.9 รองลงมาเป็นการตัดแต่งกิ่งเดือนมิถุนายน ร้อยละ 17.2 ตัดแต่งกิ่งเดือนสิงหาคม ร้อยละ 7.9 ตัดแต่งกิ่งเดือนมกราคม ร้อยละ 4.0 และมีการตัดแต่งกิ่งเดือนตุลาคมจำนวนเพียงร้อยละ 1.3 เกษตรกรที่ไม่มีมีการตัดแต่งกิ่งมีจำนวนเพียงร้อยละ 6.6 นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรที่มีการตัดแต่งกิ่งโดยตัวเองมากถึง ร้อยละ 79.5 และมีการจ้างแรงงานเพื่อตัดแต่งกิ่ง

ร้อยละ 13.9 (ตารางที่ 3)

การใส่ปุ๋ย สำหรับการใส่ปุ๋ยของเกษตรกรพบว่าเกษตรกรมีการใส่ปุ๋ย ร้อยละ 99.3 ส่วนเกษตรกร ร้อยละ 0.7 ไม่มีการใส่ปุ๋ย ซึ่งมีการใส่ปุ๋ยเดือนตุลาคมมากที่สุด ร้อยละ 75.5 รองลงมา มีการใส่ปุ๋ยเดือนกันยายน ร้อยละ 15.2 ใส่ปุ๋ยเดือนสิงหาคม ร้อยละ 2.0 ใส่ปุ๋ยเดือนเมษายน ร้อยละ 1.3 เท่ากับใส่ปุ๋ยเดือนกรกฎาคม และเดือนพฤศจิกายน และพบว่ามีการใส่ปุ๋ยเดือนมีนาคม ร้อยละ 0.7 เท่ากับผู้ที่ใส่ปุ๋ยเดือนพฤษภาคม เดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคม นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกร มีการใส่ปุ๋ยเคมีมากที่สุด ร้อยละ 48.3 รองลงมา มีการใส่ปุ๋ยชีวภาพ ร้อยละ 28.5 ปุ๋ยคอก ร้อยละ 20.5 และปุ๋ยหมัก เพียงร้อยละ 2.0 (ตารางที่ 3)

การกำจัดศัตรูพืช ในปีที่ผ่านมาพบว่า เกษตรกรมีการกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 93.4 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 6.6 ไม่มีการกำจัดศัตรูพืช สำหรับการกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรปรากฏว่า เดือนธันวาคมมีการกำจัดศัตรูพืชมากที่สุด ร้อยละ 43.7 รองลงมา มีการกำจัดศัตรูพืชในเดือนมกราคม ร้อยละ 33.1 มีการกำจัดศัตรูพืชในเดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 12.6 ในเดือนกันยายน ร้อยละ 1.3 และในเดือนกุมภาพันธ์เพียง ร้อยละ 0.7 เท่ากับเดือนพฤษภาคม เดือนมิถุนายน และเดือนตุลาคม นอกจากนี้ยังพบว่า มีการกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารเคมีมากที่สุด ร้อยละ 86.1 รองลงมา มีการกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารสะเดา ร้อยละ 6.6 และมีการกำจัดศัตรูพืชโดยใช้ยาต้มใจเพียง ร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 3)

การกำจัดวัชพืช ในปีที่ผ่านมาปรากฏว่า เกษตรกรมีการกำจัดวัชพืช ร้อยละ 98.7 และเพียง ร้อยละ 1.3 ไม่มีการกำจัดวัชพืช มีผู้กำจัดวัชพืชเดือนกันยายนมากที่สุด ร้อยละ 76.8 รองลงมา มีการกำจัดวัชพืชเดือนสิงหาคม ร้อยละ 6.0 เดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 4.0 เดือนมกราคม ร้อยละ 3.3 เท่ากับการกำจัดวัชพืชในเดือนตุลาคม และเดือนธันวาคม ส่วนเกษตรกรร้อยละ 1.3 มีการกำจัดวัชพืชเดือนมิถุนายน และมีการกำจัดวัชพืชในเดือนกุมภาพันธ์เป็นจำนวนเพียงร้อยละ 0.7 เกษตรกรมีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชมากที่สุด ร้อยละ 70.9 รองลงมา เป็นผู้ใช้แรงงานตนเอง ร้อยละ 20.5 และใช้แรงงานจ้างเพียงร้อยละ 7.3 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการตัดแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ย การกำจัดศัตรูพืช และการกำจัดวัชพืช

(n = 151)		
การผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การตัดแต่งกิ่ง		
ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง	10	6.6
มีการตัดแต่งกิ่ง	141	93.4
เดือน ม.ค.	6	4.0
เดือน มิ.ย.	26	17.2
เดือน ก.ค.	95	62.9
เดือน ส.ค.	12	7.9
เดือน ต.ค.	2	1.3
วิธีการตัดแต่งกิ่ง		
ทำเอง	120	79.5
จ้างแรงงาน	21	13.9
การใส่ปุ๋ย		
ไม่มีการใส่ปุ๋ย	1	0.7
มีการใส่ปุ๋ย	150	99.3
เดือน มี.ค.	1	0.7
เดือน เม.ย.	2	1.3
เดือน พ.ค.	1	0.7
เดือน มิ.ย.	1	0.7
เดือน ก.ค.	2	1.3
เดือน ส.ค.	3	2.0
เดือน ก.ย.	23	15.2
เดือน ต.ค.	114	75.5
เดือน พ.ย.	2	1.3
เดือน ธ.ค.	1	0.7
ชนิดปุ๋ย		
ปุ๋ยเคมี	73	48.3
ปุ๋ยชีวภาพ	43	28.5
ปุ๋ยคอก	31	20.5
ปุ๋ยหมัก	3	2.0
การกำจัดศัตรูพืช		
ไม่มีการกำจัดศัตรูพืช	10	6.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 151)

การผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีการกำจัดศัตรูพืช	141	93.4
เดือน ม.ค.	50	33.1
เดือน ก.พ.	1	0.7
เดือน พ.ค.	1	0.7
เดือน มิ.ย.	1	0.7
เดือน ก.ย.	2	1.3
เดือน ต.ค.	1	0.7
เดือน พ.ย.	19	12.6
เดือน ธ.ค.	66	43.7
วิธีการกำจัดศัตรูพืช		
ใช้สารเคมี	130	86.1
สารสะเดา	10	6.6
ยาหัวใจ	1	0.7
การกำจัดวัชพืช		
ไม่มีการกำจัดวัชพืช	2	1.3
มีการกำจัดวัชพืช	149	98.7
เดือน ม.ค.	5	3.3
เดือน ก.พ.	1	0.7
เดือน มิ.ย.	2	1.3
เดือน ส.ค.	9	6.0
เดือน ก.ย.	116	76.8
เดือน ต.ค.	5	3.3
เดือน พ.ย.	6	4.0
เดือน ธ.ค.	5	3.3
วิธีการกำจัดวัชพืช		
ใช้สารเคมี	107	70.9
ใช้แรงงานตนเอง	31	20.5
ใช้แรงงานจ้าง	11	7.3

สำหรับระยะเวลาการผลิตไม้ผลชนิดต่างๆ ของเกษตรกร มีรายละเอียดในตารางที่ 4
ดังนี้คือ

มังคุด สำหรับเกษตรกรที่ปลูกมังคุดร้อยละ 91.4 พบว่ามีผลผลิตร้อยละ 88.1 เป็นผู้ที่ได้ผลผลิตมังคุดเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 61.6 รองลงมาเป็นผู้ได้ผลผลิตเดือนมิถุนายน ร้อยละ 15.9 และได้ผลผลิตเดือนเมษายน ร้อยละ 10.6 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 3.3 ไม่มีผลผลิต

ทุเรียน เกษตรกรที่ปลูกทุเรียนร้อยละ 80.2 ได้ผลผลิตทุเรียนร้อยละ 76.2 โดยได้ผลผลิตเดือนเมษายน ร้อยละ 40.4 และเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 35.8 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 4.0 ไม่มีผลผลิต

เงาะ เกษตรกรที่ปลูกเงาะร้อยละ 76.8 พบว่ามีผลผลิตร้อยละ 75.5 เป็นผู้ที่ได้ผลผลิตเงาะเดือนเมษายน ร้อยละ 54.3 รองลงมาเป็นผู้ได้ผลผลิตเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 19.9 และได้ผลผลิตเดือนมีนาคม ร้อยละ 1.3 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 1.3 ไม่มีผลผลิต

ลองกอง สำหรับเกษตรกรที่ปลูกลองกอง ร้อยละ 36.4 พบว่ามีผลผลิต ร้อยละ 23.9 เป็นผู้ที่ได้ผลผลิตลองกองเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 23.2 รองลงมาเป็นผู้ได้ผลผลิตเดือนมิถุนายน ร้อยละ 7.3 และได้ผลผลิตเดือนกุมภาพันธ์ เพียงร้อยละ 0.7 ส่วนเกษตรกรร้อยละ 5.3 ไม่มีผลผลิต

มะปราง เกษตรกรที่ปลูกมะปราง ร้อยละ 20.5 พบว่าเป็นผู้ได้ผลผลิตมะปรางเดือนกุมภาพันธ์ ร้อยละ 12.6 รองลงมาเป็นผู้ได้ผลผลิตเดือนมีนาคม ร้อยละ 7.3 และได้ผลผลิตเดือนเมษายน ร้อยละ 0.7

พุทรา เกษตรกรที่ปลูกพุทรา ร้อยละ 6.0 พบว่าเป็นผู้ได้ผลผลิตพุทราเดือนมีนาคม ร้อยละ 1.3 เท่ากับเดือนพฤษภาคม และเดือนสิงหาคม และเป็นผู้ได้ผลผลิตเดือนมิถุนายน ร้อยละ 0.7 เท่ากับเดือนกันยายน และเดือนธันวาคม

ลำไย สำหรับเกษตรกรที่ปลูกลำไย ร้อยละ 4.0 พบว่ามีผลผลิต ร้อยละ 2.7 เป็นผู้ที่ได้ผลผลิตลำไยเดือนธันวาคม ร้อยละ 2.0 และเดือนมกราคม ร้อยละ 0.7 ส่วนเกษตรกร ร้อยละ 1.3 ไม่มีผลผลิต

มะยงชิด เกษตรกรที่ปลูกมะยงชิด ร้อยละ 3.3 พบว่าเป็นผู้ได้ผลผลิตมะยงชิดเดือนกุมภาพันธ์ ร้อยละ 2.0 และเดือนมีนาคม ร้อยละ 1.3

มะม่วง เกษตรกรที่ปลูกมะม่วง ร้อยละ 1.3 พบว่าเป็นผู้ได้ผลผลิตมะม่วงเดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 0.7 เท่ากับเดือนธันวาคม

แก้วมังกร สำหรับเกษตรกรที่ปลูกแก้วมังกร ร้อยละ 0.7 พบว่าเป็นผู้ได้ผลผลิตแก้วมังกรเดือนเมษายน

สละ เกษตรกรที่ปลูกสละ ร้อยละ 0.7 พบว่าเป็นผู้ได้ผลผลิตสละเดือนเมษายน

ชมพู เกษตรกรที่ปลูกชมพู ร้อยละ 0.7 พบว่าเป็นผู้ได้ผลผลิตชมพูเดือนมกราคม

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามผลผลิต

(n = 151)

ผลผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มังคุด		
ไม่มีผลผลิต	5	3.3
มีผลผลิต	133	88.1
เดือน เม.ย.	16	10.6
เดือน พ.ค.	93	61.6
เดือน มิ.ย.	24	15.9
ทุเรียน		
ไม่มีผลผลิต	6	4.0
มีผลผลิต	115	76.2
เดือน เม.ย.	61	40.4
เดือน พ.ค.	54	35.8
เงาะ		
ไม่มีผลผลิต	2	1.3
มีผลผลิต	114	75.5
เดือน มี.ค.	2	1.3
เดือน เม.ย.	82	54.3
เดือน พ.ค.	30	19.9
ลองกอง		
ไม่มีผลผลิต	8	5.3
มีผลผลิต	47	31.2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 151)

ผลผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เดือน ก.พ.	1	0.7
เดือน พ.ค.	35	23.2
เดือน มิ.ย.	11	7.3
มะปราง		
มีผลผลิต	31	20.6
เดือน ก.พ.	19	12.6
เดือน มี.ค.	11	7.3
เดือน เม.ย.	1	0.7
พุทรา		
มีผลผลิต	9	6.0
เดือน มี.ค.	2	1.3
เดือน พ.ค.	2	1.3
เดือน มิ.ย.	1	0.7
เดือน ส.ค.	2	1.3
เดือน ก.ย.	1	0.7
เดือน ธ.ค.	1	0.7
ลำไย		
ไม่มีผลผลิต	2	1.3
มีผลผลิต	4	2.7
เดือน ม.ค.	1	0.7
เดือน ธ.ค.	3	2.0
มะยงชิด		
มีผลผลิต	5	3.3
เดือน ก.พ.	3	2.0
เดือน มี.ค.	2	1.3
มะม่วง		
มีผลผลิต	2	1.3
เดือนพ.ย.	1	0.7
เดือนธ.ค.	1	0.7
แก้วมังกร		
มีผลผลิต	1	0.7
เดือน เม.ย.	1	0.7

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 151)

ผลผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สระ		
มีผลผลิต	1	0.7
เดือน เม.ย.	1	0.7
ชมพู		0.7
มีผลผลิต	1	0.7
เดือน ม.ค.	1	

ความพึงพอใจผลผลิตมาก จากผลการศึกษาพบว่าในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีความพึงพอใจผลผลิตชนิดต่างๆ มาก ร้อยละ 53.6 โดยมีความพึงพอใจมั่งคุดจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 18.5 รองลงมาคือความพึงพอใจทุเรียนมาก ร้อยละ 15.2 มีความพึงพอใจเงาะมาก ร้อยละ 13.9 มีความพึงพอใจมะปรางมาก ร้อยละ 2.0 มีความพึงพอใจมะขงชิดมาก ร้อยละ 1.3 เท่ากับความพึงพอใจพุทรา มาก และความพึงพอใจแก้วมังกรมาก ร้อยละ 0.7 เท่ากับผู้มีความพึงพอใจมะม่วงมาก (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีผลผลิตที่พึงพอใจมาก

(n = 151)

ผลผลิตที่มีความพึงพอใจมาก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลผลิตที่ไม่พึงพอใจมาก	70	46.4
ผลผลิตที่พึงพอใจมาก	81	53.6
มั่งคุด	28	18.5
ทุเรียน	23	15.2
เงาะ	21	13.9
มะปราง	3	2.0
มะขงชิด	2	1.3
พุทรา	2	1.3
แก้วมังกร	1	0.7
มะม่วง	1	0.7

การแปรรูปผลผลิต ในปีที่ผ่านมาพบว่าเกษตรกรไม่มีการแปรรูปผลผลิตถึงร้อยละ 79.5 ส่วนผู้ที่มีการแปรรูปผลผลิตมีเพียงร้อยละ 20.5 โดยเป็นการแปรรูปทุเรียนมากที่สุด ร้อยละ 18.5 รองลงมาคือการแปรรูปพุทรา ร้อยละ 1.3 และการแปรรูปมั่งคุด ร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีการแปรรูปผลผลิต

(n = 151)		
การแปรรูปผลผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีการแปรรูปผลผลิต	120	79.5
มีการแปรรูปผลผลิต	31	20.5
ทุเรียน	28	18.5
มังคุด	1	0.7
พุทรา	2	1.3

การขยายพันธุ์พืช สำหรับการขยายพันธุ์พืชของเกษตรกร ในปีที่ผ่านมาพบว่า เกษตรกรไม่มีการขยายพันธุ์พืช ร้อยละ 89.4 ส่วนเกษตรกรที่มีการขยายพันธุ์พืชมีเพียงร้อยละ 10.6 ซึ่งเป็นการขยายพันธุ์มะพร้าวโดยการตอนกิ่ง ร้อยละ 6.0 และเป็นการขยายพันธุ์มะม่วงโดยการติดตา ร้อยละ 4.6 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีการขยายพันธุ์พืช

(n = 151)		
การขยายพันธุ์พืช	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีการขยายพันธุ์พืช	135	89.4
มีการขยายพันธุ์พืช	16	10.6
- ตอนกิ่งมะพร้าว	9	6.0
- ติดตามะม่วง	7	4.6

การจำหน่ายผลผลิต จากการปลูกไม้ผลของเกษตรกรพบว่า ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีการจำหน่ายผลผลิต ร้อยละ 98.0 ส่วนร้อยละ 2.0 ไม่มีการจำหน่ายผลผลิต สำหรับระยะเวลาของการจำหน่ายผลผลิตมีรายละเอียด ดังตารางที่ 8

มังคุด ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตมังคุด ร้อยละ 88.1 ซึ่งได้มีการจำหน่ายมังคุดในเดือนพฤษภาคมมากที่สุด ร้อยละ 61.6 รองลงมามีการจำหน่ายในเดือนมิถุนายน ร้อยละ 15.9 และมีการจำหน่ายในเดือนเมษายน ร้อยละ 10.6

ทุเรียน ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตทุเรียนร้อยละ 76.2 ซึ่งได้มีการจำหน่ายทุเรียนในเดือนเมษายน ร้อยละ 40.4 และมีการจำหน่ายในเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 35.8

เงาะ ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตเงาะร้อยละ 75.5 แต่มีการจำหน่ายร้อยละ 74.8 โดยมีการจำหน่ายเงาะในเดือนเมษายนมากที่สุด ร้อยละ 55.0 รองลงมาที่มีการจำหน่ายในเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 18.5 และมีการจำหน่ายในเดือนมีนาคมเพียงร้อยละ 1.3

ลองกอง ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตลองกอง ร้อยละ 31.2 ซึ่งได้มีการจำหน่ายลองกองในเดือนพฤษภาคม ร้อยละ 23.2 รองลงมาที่มีการจำหน่ายในเดือนมิถุนายน ร้อยละ 7.3 และมีการจำหน่ายในเดือนกุมภาพันธ์เพียง ร้อยละ 0.7

มะปราง ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตมะปราง ร้อยละ 20.6 ซึ่งได้มีการจำหน่ายมะปรางในเดือนกุมภาพันธ์ ร้อยละ 12.6 รองลงมาที่มีการจำหน่ายในเดือนมีนาคม ร้อยละ 7.3 และมีการจำหน่ายในเดือนเมษายน ร้อยละ 0.7

พุทรา ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตพุทรา ร้อยละ 6.0 ซึ่งได้มีการจำหน่ายพุทราในเดือนมีนาคม ร้อยละ 1.3 เท่ากับเดือนพฤษภาคมและเดือนสิงหาคม มีการจำหน่ายพุทราในเดือนมิถุนายน ร้อยละ 0.7 เท่ากับเดือนกันยายนและเดือนธันวาคม

ลำไย ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตลำไย ร้อยละ 2.7 ซึ่งได้มีการจำหน่ายลำไยในเดือนธันวาคม ร้อยละ 2.0 และเดือนมกราคม ร้อยละ 0.7

มะยงชิด ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตมะยงชิด ร้อยละ 3.3 ซึ่งได้มีการจำหน่ายมะยงชิดในเดือนกุมภาพันธ์ ร้อยละ 2.0 และมีเดือนมีนาคม ร้อยละ 1.3

มะม่วง ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตมะม่วง ร้อยละ 1.3 ซึ่งมีการจำหน่ายมะม่วงในเดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 0.7 เท่ากับเดือนธันวาคม

แก้วมังกร ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตแก้วมังกร ร้อยละ 0.7 ซึ่งมีการจำหน่ายในเดือนเมษายน

สละ ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตสละ ร้อยละ 1.3 ซึ่งมีการจำหน่ายในเดือนเมษายน

ชมพู ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีผลผลิตชมพู ร้อยละ 0.7 ซึ่งมีการจำหน่ายในเดือนมกราคม

การจำหน่ายกิ่งพันธุ์ ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรไม่มีการจำหน่ายกิ่งพันธุ์ ร้อยละ 98.7 และมี การจำหน่ายกิ่งพันธุ์ ร้อยละ 1.3 โดยเป็นการจำหน่ายกิ่งพันธุ์มะปรางในเดือนธันวาคม

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการจำหน่ายผลผลิตและกิ่งพันธุ์

(n = 151)		
การจำหน่ายผลผลิตและกิ่งพันธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การจำหน่ายผลผลิต		
ไม่มีการจำหน่ายผลผลิต	3	2.0
มีการจำหน่ายผลผลิต	148	98.0
มังคุด		
- เดือน เม.ย.	16	10.6
- เดือน พ.ค.	93	61.6
- เดือน มิ.ย.	24	15.9
ทุเรียน		
- เดือน เม.ย.	61	40.4
- เดือน พ.ค.	54	35.8
เงาะ		
- เดือน มี.ค.	2	1.3
- เดือน เม.ย.	83	55.0
- เดือน พ.ค.	28	18.5
ลองกอง		
- เดือน ก.พ.	1	0.7
- เดือน พ.ค.	35	23.2
- เดือน มิ.ย.	11	7.3
มะปราง		
- เดือน ก.พ.	19	12.6
- เดือน มี.ค.	11	7.3
พุทรา		
- เดือน มี.ค.	2	1.3
- เดือน พ.ค.	2	1.3
- เดือน มิ.ย.	1	0.7
- เดือน ส.ค.	2	1.3
- เดือน ก.ย.	1	0.7
- เดือน ธ.ค.	1	0.7

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 151)		
การจำหน่ายผลผลิตและกิ่งพันธุ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลำไย		
- เดือน ม.ค.	1	0.7
- เดือน ธ.ค.	3	2.0
มะขงชิด		
- เดือน ก.พ.	3	2.0
- เดือน มี.ค.	2	1.3
มะม่วง		
- เดือน พ.ย.	1	0.7
- เดือน ธ.ค.	1	0.7
แก้วมังกร		
- เดือน เม.ย.	1	0.7
สละ		
- เดือน เม.ย.	1	0.7
ชมพู		
- เดือน ม.ค.	1	0.7
การจำหน่ายกิ่งพันธุ์		
ไม่มีการจำหน่ายกิ่งพันธุ์	149	98.7
มีการจำหน่ายกิ่งพันธุ์	2	1.3
-มะปราง เดือน ธ.ค.	2	1.3

การจดบันทึกข้อมูลกิจกรรม เพื่อให้เกษตรกรมีข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการปลูกไม้ผลต่างๆ ที่ถูกต้องและครบถ้วน จึงมีการศึกษาการจดบันทึกกิจกรรมต่างๆ ของเกษตรกร ในปีที่ผ่านมา พบว่า เกษตรกรไม่มีการจดบันทึกข้อมูลกิจกรรม ร้อยละ 89.4 เป็นผู้มีการจดบันทึกทุกรายการ ร้อยละ 9.9 และมีการจดบันทึกการใส่ปุ๋ยเพียงร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการจดบันทึกข้อมูลกิจกรรม

(n = 151)		
การจดบันทึกข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีการจดบันทึก	135	89.4
มีการจดบันทึกการใส่ปุ๋ย	1	0.7
มีการจดบันทึกทุกรายการ	15	9.9

การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต่างๆ ของเกษตรกรที่ทำการศึกษพบว่า ในปีที่ผ่านมาเกษตรกรไม่เคยไปเยี่ยมชมสวนเกษตรที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรอื่นๆ ร้อยละ 87.4 ส่วนผู้ที่เคยไปเยี่ยมชมสวนเกษตรที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรอื่นมีเพียงร้อยละ 12.6 โดยเคยไปเยี่ยมชมสวนขยายดา ร้อยละ 4.0 เยี่ยมชมสวนสุภัทราแลนด์ ร้อยละ 2.4 เยี่ยมชมสวนป่าหนัน ร้อยละ 2.0 เยี่ยมชมสวนเจริญพีระวัฒน์ ร้อยละ 0.7 เท่ากับฟาร์มโชคชัย สวนลุงทองใบ สวนนงนุช เลียบคลองมหาสวัสดิ์ และสวนเขาแก้ว (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเคยเยี่ยมชมสวนเกษตรที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรอื่น

(n = 151)		
การเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	132	87.4
เคย	19	12.6
สวนขยายดา	6	4.0
สวนป่าหนัน	3	2.0
สวนสุภัทราแลนด์	4	2.4
สวนเจริญพีระวัฒน์	1	0.7
ฟาร์มโชคชัย	1	0.7
สวนลุงทองใบ	1	0.7
สวนนงนุช	1	0.7
เลียบคลองมหาสวัสดิ์	1	0.7
สวนเขาแก้ว	1	0.7

ปัญหาเกี่ยวกับน้ำของเกษตร จากการศึกษาที่น้ำมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของไม้ผลที่ต้องมีความพอดีและเหมาะสม แต่หากมีน้ำมากเกินไปหรือน้อยเกินไปการเจริญเติบโตของไม้ผลก็มีปัญหา จากผลการศึกษาปัญหาน้ำของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรไม่เคยมีปัญหาหน้าท่วม ร้อยละ 94.7 แต่เป็นผู้ที่เคยมีปัญหาหน้าท่วมเพียงร้อยละ 5.3 โดยเป็นผู้ที่มีปัญหาในปี 2549 มากที่สุด ร้อยละ 3.2 ส่วนในปี 2541 เกษตรกรมีปัญหาหน้าท่วม ร้อยละ 0.7 เท่ากับ เกษตรกรที่มีปัญหาในปี 2544 และ 2545 ส่วนปัญหาการขาดแคลนน้ำปรากฏว่า เกษตรกรไม่เคยมีปัญหาขาดแคลนน้ำ ร้อยละ 64.2 ส่วนร้อยละ 35.8 เป็นผู้ที่เคยมีปัญหาขาดแคลนน้ำ ซึ่งเกษตรกรได้แก้ไขปัญหาโดยซื้อน้ำจากรถขนน้ำมากที่สุดร้อยละ 23.8 รองลงมาแก้ปัญหาน้ำโดยการเจาะบ่อบาดาล ร้อยละ 4.6 โดยการสูบน้ำจาก

คลอง ร้อยละ 4.0 โดยการขุดบ่อน้ำเพิ่ม ร้อยละ 2.7 และโดยการสูบน้ำจากบ่อสาธารณะเพียงร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปัญหาน้ำท่วมและการขาดแคลนน้ำ

(n = 151)		
ปัญหาน้ำท่วมและการขาดแคลนน้ำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัญหาน้ำท่วม		
ไม่เคย	143	94.7
เคย	8	5.3
เคยปี 2541	1	0.7
เคยปี 2544	1	0.7
เคยปี 2545	1	0.7
เคยปี 2549	5	3.2
ปัญหาขาดแคลนน้ำ		
ไม่เคย	97	64.2
เคย	54	35.8
แก้ไขโดยสูบน้ำจากรถขนน้ำ	36	23.8
แก้ไขโดยเจาะบ่อบาดาล	7	4.6
แก้ไขโดยขุดบ่อน้ำเพิ่ม	4	2.7
แก้ไขโดยสูบน้ำจากคลอง	6	4.0
แก้ไขโดยสูบน้ำจากบ่อสาธารณะ	1	0.7

จากการที่เกษตรกรมีกิจกรรมการปลูกไม้ผลชนิดต่างๆ ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งได้มีส่วนบางแห่งที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร เช่น สวนขยายดา สวนป่าหั่น และสวนสุภัทราแลนด์ จึงได้มีการศึกษาว่าสวนของเกษตรกรที่ทำการศึกษาคือเคยมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมหรือไม่ ในระยะเวลาใด ซึ่งจากผลการศึกษาได้พบว่า ในปีที่ผ่านมาสวนของเกษตรกรที่ได้มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเพียงร้อยละ 11.3 โดยมีการเยี่ยมชมในเดือนพฤษภาคมมากที่สุด ร้อยละ 6.6 รองลงมาคือ ระหว่างเดือนมิถุนายน ร้อยละ 2.6 ส่วนในเดือนเมษายนสวนของเกษตรกรมีผู้มาเยี่ยมชมเพียงร้อยละ 0.7 เท่ากับสวนของเกษตรกรที่มีผู้เข้าชมในเดือนกรกฎาคม และเดือนพฤศจิกายน (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเคยมีนักท่องเที่ยวและระยะเวลาที่เข้าเยี่ยมชมนวน

(n = 151)

เคยมีนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมนวน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มี	134	88.7
มี	17	11.3
เดือนเม.ย.	1	0.7
เดือนพ.ค.	10	6.6
เดือนมิ.ย.	4	2.6
เดือนก.ค.	1	0.7
เดือนพ.ย.	1	0.7

ตอนที่ 3 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

จากผลการศึกษาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร พบว่าเกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 มีความรู้ว่าแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ดีควรเป็นสถานที่ที่รถเข้าถึงได้สะดวก เท่ากับ ความรู้ที่ว่าวิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความ เพลิดเพลินและสนุกสนาน รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีความรู้ว่าสวนไม้ผลที่ต้องการจัดให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีความพร้อมทั้งบุคลากรและสถานที่ ร้อยละ 99.3 วิทยากรของแหล่ง ท่องเที่ยวเกษตรต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพูดได้ชัดเจน ร้อยละ 98.7 นักท่องเที่ยวต้องการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีพืชหรือสัตว์ที่เป็นที่นิยมและน่าสนใจ ร้อยละ 98.0 แหล่งท่องเที่ยวเกษตร ควรมียุทธศาสตร์ที่สะอาดและปลอดภัยเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 97.4 เท่ากับเกษตรกรที่ มีความรู้ว่าแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด และปลอดภัย และยังพบว่า เกษตรกรที่มีความรู้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่เหมาะสมควรเป็นสถานที่ที่รถเข้าถึงได้สะดวก ร้อย ละ 94.0 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดการนัดเวลากับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อให้มาตรงเวลา ร้อยละ 92.7 บุคลากรที่ทำหน้าที่วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมึ ความพร้อมในการบรรยายความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 90.7 วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยว เกษตรจำเป็นต้องมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ร้อยละ 90.1 วิทยากรควรมีการให้ความรู้ด้วยการสาธิต วิธีแก่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 83.4 นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังที่จะได้รับความรู้จากวิทยากรของ แหล่งท่องเที่ยวเกษตร ร้อยละ 81.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีการจัดการเส้นทางเดินเยี่ยม ชมที่สะดวกและปลอดภัย ร้อยละ 76.8 บุคลากรที่นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร จำเป็นต้องมีความรู้อย่างแท้จริง ร้อยละ 75.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรจัดสถานที่นั่งฟังบรรยายที่

สะดวกสบายและปลอดภัย ร้อยละ 73.5 ก่อนการเดินเยี่ยมชมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับฟังคำบรรยายหรืออธิบายโดยรวมก่อน ร้อยละ 71.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีป้ายชื่อและคำอธิบายเกี่ยวกับต้นไม้หรือสัตว์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากทางหนึ่ง ร้อยละ 70.9 ฟาร์มเลี้ยงปลาในกระชังสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้ ร้อยละ 70.2 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีแผนผังหรือเอกสารอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและสิ่งที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ร้อยละ 69.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการติดตั้งโปสเตอร์แสดงเกี่ยวกับผลผลิตที่น่าสนใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติมอีกด้วย ร้อยละ 68.9 สวนไม้ผลทุกแห่งของตำบลตะพงไม่สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้ ร้อยละ 67.5 เท่ากับเกษตรกรที่มีความรู้แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดระยะเวลาการเยี่ยมชมแก่นักท่องเที่ยวที่เพียงพอและเหมาะสม นอกจากนี้เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีเครื่องขยายเสียงเนื่องจากจะทำให้ไม่สะดวกในการบรรยาย ร้อยละ 52.3 และสวนผักสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้เพียงร้อยละ 47.0 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

ความรู้	รู้		ไม่รู้	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.สวนไม้ผลทุกแห่งของตำบลตะพงไม่สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้	102	67.5	49	32.5
2.สวนผักสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้	71	47.0	80	53.0
3.ฟาร์มเลี้ยงปลาในกระชังสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้	106	70.2	45	29.8
4.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ดีควรเป็นสถานที่ที่มีการผลิตพืชหรือสัตว์ที่ประสบความสำเร็จ	151	100.0	0	0.0
5.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่เหมาะสมควรเป็นสถานที่ที่รถเข้าถึงได้สะดวก	142	94.0	9	6.0
6.นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังที่จะได้รับความรู้จากวิทยาการของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	123	81.5	28	18.5
7.สวนไม้ผลที่ต้องการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีความพร้อมทั้งบุคลากรและสถานที่	150	99.3	1	0.7
8.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีการจัดการเส้นทางเดินเยี่ยมชมที่สะดวกและปลอดภัย	116	76.8	35	23.2

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ความรู้	(n = 151)			
	รู้		ไม่รู้	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
9.นักท่องเที่ยวดูต้องการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีพืชหรือสัตว์ที่เป็นที่นิยมและน่าสนใจ	148	98.0	3	2.0
10.บุคลากรที่ทำหน้าที่วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีความพร้อมในการบรรยายความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว	137	90.7	14	9.3
11.วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์	136	90.1	15	9.9
12.วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพูดได้ชัดเจน	149	98.7	2	1.3
13.วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีเครื่องขยายเสียงเนื่องจากจะทำให้สะดวกในการบรรยาย	79	52.3	72	47.7
14.ก่อนการเดินเยี่ยมชมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับฟังคำบรรยายหรืออธิบายโดยรวมก่อน	108	71.5	43	28.5
15.บุคลากรที่นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้อย่างแท้จริง	114	75.5	37	24.5
16.วิทยากรควรมีการให้ความรู้ด้วยการสาธิตวิธีแก่นักท่องเที่ยว	126	83.4	25	16.6
17.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีห้องสุขาที่สะอาดและปลอดภัยเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	147	97.4	4	2.6
18.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีป้ายชื่อและคำอธิบายเกี่ยวกับต้นไม้หรือสัตว์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้อีกทางหนึ่ง	107	70.9	44	29.1
19.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีแผ่นพับหรือเอกสารอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและสิ่งที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	105	69.5	46	30.5
20.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดการนัดเวลากับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้มาตรงเวลา	140	92.7	11	7.3
21.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดระยะเวลาการเยี่ยมชมแก่นักท่องเที่ยวที่เพียงพอและเหมาะสม	102	67.5	49	32.5

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ความรู้	(n = 151)			
	รู้		ไม่รู้	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
22.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการติดตั้งโปสเตอร์แสดงเกี่ยวกับผลผลิตที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติมอีกด้วย	104	68.9	47	31.1
23.วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนาน	151	100.0	0	0.0
24.แหล่งท่องเที่ยวควรจัดสถานที่นั่งฟังบรรยายที่สะดวกสบายและปลอดภัย	111	73.5	40	26.5
25.แหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด และปลอดภัย	147	97.4	4	2.6

ตอนที่ 4 ความพร้อมของเกษตรกรและสถานที่สวนไม้ผลเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

ความพร้อมของเกษตรกร ในการที่เกษตรกรจะสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ประทับใจจะต้องมีความพร้อมในหลายด้าน จากผลการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตรสวนไม้ผลของเกษตรกรนั้น พบว่า เกษตรกรที่ทำการศึกษามีความพร้อมมากเกี่ยวกับการมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.74 คะแนน ส่วนเกษตรกรที่มีความพร้อมปานกลางเพื่อการท่องเที่ยวเกษตรคือ พร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.49 คะแนน มีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.20 คะแนน พร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.00 คะแนน พร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.89 คะแนน และมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.77 คะแนน อีกทั้งพบว่าเกษตรกรมีความพร้อมน้อยในเรื่องการมีเวลาที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.12 คะแนน มีความพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.74 คะแนน และเกษตรกรมีความพร้อมในการวางแผนที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 1.60 คะแนน นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความพร้อมน้อยที่สุดคือ ความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ยเพียง 1.48 คะแนน (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 คะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

รายการ	ระดับความพร้อม					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพร้อม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(n = 151)						
ความพร้อมของเกษตรกร							
1.บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	41	20	12	19	59	2.77	ปานกลาง
2.บุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	47	22	17	14	51	3.00	ปานกลาง
3.บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว	45	19	17	15	55	2.89	ปานกลาง
4.บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่	63	27	18	7	36	3.49	ปานกลาง
5.บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	54	27	8	19	43	3.20	ปานกลาง
6.บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกษตร	13	18	19	25	76	2.12	น้อย
7.บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่	69	28	21	11	22	3.74	มาก
8.บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ	8	14	10	17	102	1.74	น้อย
9.บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว	7	8	8	23	105	1.60	น้อย
10.บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	4	4	11	23	109	1.48	น้อยที่สุด

ความพร้อมของสถานที่ จากการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรที่ทำการศึกษา พบว่า สถานที่ของเกษตรกรมีความพร้อมมากที่สุดที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.95 คะแนน และเป็นสถานที่ที่มีความพร้อมมากในการมีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.85 คะแนน มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.84 คะแนน ส่วนสถานที่ของเกษตรกรมีความพร้อมปานกลางเกี่ยวกับการมีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวก ปลอดภัย พร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.33 และมีสถานที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.06 ส่วนสถานที่ที่มีความพร้อมน้อยเกี่ยวกับการมีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.66 คะแนน นอกจากนี้ยังพบว่าสถานที่ที่มีความพร้อมน้อยที่สุดคือ มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.49 มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจง่ายและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.17 มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.11 และมีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.03 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 คะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

ความพร้อม	ระดับความพร้อม					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพร้อม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(n = 151)						
ความพร้อมของสถานที่							
1.สถานที่มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	61	42	22	15	11	3.84	มาก
2.สถานที่ที่มีที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	23	29	48	36	15	3.06	ปานกลาง
3.สถานที่ที่มีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวก ปลอดภัย พร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	22	34	72	18	5	3.33	ปานกลาง
4.มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	2	0	14	46	89	1.49	น้อยที่สุด
5.มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	0	0	4	8	139	1.11	น้อยที่สุด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ความพร้อม	ระดับความพร้อม					คะแนนเฉลี่ย	ระดับความพร้อม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(n = 151)						
6. มีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	0	0	0	4	147	1.03	น้อยที่สุด
7. มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว	1	0	6	9	135	1.17	น้อยที่สุด
8. มีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	60	33	40	12	6	3.85	มาก
9. มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	15	10	3	3	120	1.66	น้อย
10. มีความพร้อมที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว	147	2	1	0	1	4.95	มากที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อการท่องเที่ยวเกษตร

ปัญหาความพร้อมของเกษตรกร จากผลการศึกษาปัญหาความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาร้อยละ 82.8 เป็นปัญหาด้านเวลามากที่สุดร้อยละ 32.5 รองลงมาคือ ปัญหาสุขภาพร้อยละ 19.2 เงินทุนร้อยละ 14.6 บุคลากรไม่เพียงพอ ร้อยละ 10.6 มีความเป็นส่วนตัวสูงร้อยละ 3.3 และมีการศึกษาน้อยร้อยละ 2.6 (ตารางที่ 16)

ปัญหาความพร้อมของสถานที่ จากผลการศึกษาปัญหาความพร้อมของสถานที่เพื่อการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า สถานที่ที่มีปัญหาร้อยละ 66.2 เป็นปัญหาเกี่ยวกับไม้ผลไม่สมบูรณ์มากที่สุด ร้อยละ 15.2 รองลงมาคือ ปัญหาพื้นที่เล็กเกินไปร้อยละ 14.6 ผลผลิตไม่หลากหลายร้อยละ 9.3 สภาพแวดล้อมไม่สวยงามร้อยละ 7.3 สวนอยู่ไกลบ้านร้อยละ 6.6 สวนอยู่ห่างกันร้อยละ 3.3 เท่ากับไม่มีที่จอดรถ ปัญหาถนนเข้าไม่สะดวกร้อยละ 2.2 พื้นดินและในหน้าฝนร้อยละ 1.3 เท่ากับแหล่งน้ำไม่เพียงพอและไม่มีพืชแปลกใหม่ ส่วนปัญหาพื้นที่ใหญ่เกินไปมีจำนวนเพียงร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 16)

ปัญหาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร สำหรับปัญหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาร้อยละ 63.6 คือ ปัญหาไม่รู้รูปแบบการจัดการมากที่สุดร้อยละ 36.4 รองลงมาขาดความรู้และประสบการณ์ร้อยละ 4.0 และขาดความรู้เรื่องการบริการร้อยละ 1.3 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปัญหาความพร้อมของเกษตรกร ความพร้อมของสถานที่ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

(n = 151)

ปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความพร้อมของเกษตรกร		
ไม่มีปัญหา	26	17.2
มีปัญหา	125	82.8
เวลา	49	32.5
สุขภาพ	29	19.2
เงินทุน	22	14.6
บุคลากรไม่เพียงพอ	16	10.6
มีความเป็นส่วนตัวสูง	5	3.3
มีการศึกษาน้อย	4	2.6
ความพร้อมของสถานที่		
ไม่มีปัญหา	51	33.8
มีปัญหา	100	66.2
พื้นที่เล็กเกินไป	22	14.6
พื้นที่ใหญ่เกินไป	1	0.7
ผลผลิตไม่หลากหลาย	14	9.3
ไม้ผลไม่สมบูรณ์	23	15.2
ไม่มีพืชแปลกใหม่	2	1.3
สภาพแวดล้อมไม่สวยงาม	11	7.3
พื้นดินและในหน้าฝน	2	1.3
ถนนเข้าไม่สะดวก	3	2.0
ไม่มีที่จอดรถ	5	3.3
สวนอยู่ห่างกัน	5	3.3
สวนอยู่ไกลบ้าน	10	6.6
แหล่งน้ำไม่เพียงพอ	2	1.3

ตารางที่ 16 (ต่อ)

n = 151		
ปัญหา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร		
ไม่มีปัญหา	55	36.4
มีปัญหา	96	63.6
ไม่รู้รูปแบบการจัดการ	88	58.3
ขาดความรู้และประสบการณ์	6	4.0
ขาดความรู้เรื่องการบริหาร	2	1.3

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกร จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพียงร้อยละ 2.6 คือ ควรมีการรวมกลุ่มร้อยละ 1.3 และควรปรับปรุงบริการร้อยละ 0.7 เท่ากับเกษตรกรต้องมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร (ตารางที่ 17)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของสถานที่ สำหรับข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความพร้อมของสถานที่เพื่อการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า มีข้อเสนอแนะเพียงร้อยละ 0.7 คือ ควรมีที่จอดรถเพียงพอ (ตารางที่ 17)

ข้อเสนอแนะความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพียงร้อยละ 0.7 คือ ควรหาความรู้เพิ่มเติมเสมอๆ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกรความพร้อมของสถานที่ และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร

(n = 151)		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของเกษตรกร		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	147	97.4
มีข้อเสนอแนะ	4	2.6
ควรมีการรวมกลุ่ม	2	1.3
ควรปรับปรุงบริการ	1	0.7

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(n = 151)		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร	1	0.7
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของสถานที่		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	150	99.3
มีข้อเสนอแนะ	1	0.7
ควรมีที่จอดรถเพียงพอ	1	0.7
ข้อเสนอแนะความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร		
ไม่มีข้อเสนอแนะ	150	99.3
มีข้อเสนอแนะ	1	0.7
ควรรหาความรู้เพิ่มเติมเสมอๆ	1	0.7

ตอนที่ 6 การพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพแตกต่างกันจะมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพแตกต่างกันมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันบางประเด็น ดังนี้คือ

เกษตรกรที่เพศแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกันเกี่ยวกับที่ว่า บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว โดยเกษตรกรเพศชายมีความพร้อมปานกลางด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.20 คะแนน และเกษตรกรเพศหญิงมีความพร้อมปานกลางด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.50 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.559$) (ตารางที่ 18)

ส่วนเกษตรกรที่อายุแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร โดยเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีความพร้อมมากในการมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.87 คะแนน และเกษตรกรที่มีอายุมากมีความพร้อมปานกลางด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.50 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.436$) และได้พบว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีความพร้อมปานกลาง (3.43 คะแนน) ที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และเกษตรกรที่มีอายุมากมีความพร้อม

ในประเด็นดังกล่าวปานกลาง (2.55 คะแนน) แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 3.282$) (ตารางที่ 19)

สำหรับเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพร้อมมากที่สุดที่ว่า บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.83 และเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาดำมีความพร้อมปานกลาง ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.13 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 7.816$) ส่วนความพร้อมที่ว่าบุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ปรากฏว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพร้อมมากที่สุดในการมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.83 คะแนน และผู้ที่มีระดับการศึกษาดำมีความพร้อมมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.69 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -5.530$) สำหรับความพร้อมอีก 1 ประเด็นที่แตกต่างกันของเกษตรกรที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน คือ บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่ ได้พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาดำมีความพร้อมมากในประเด็นดังกล่าวด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.54 คะแนน และเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพร้อมน้อยด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.17 คะแนน ซึ่งมีความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.064$) (ตารางที่ 20)

อีกทั้งได้พบว่าเกษตรกรที่มีสุขภาพแตกต่างกันมีความพร้อมแตกต่างกัน 1 ประเด็น คือ บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร พบว่า เกษตรกรที่มีสุขภาพดีมีความพร้อมมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.61 คะแนน และผู้ที่มีสุขภาพไม่ดีมีความพร้อมน้อยด้วยคะแนนเฉลี่ย 2.14 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.158$) (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรที่มีเพศแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ชาย N ₁ =85	หญิง n ₂ =66		
1.บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.00	2.47	1.924	.056
2.บุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.05	2.94	.387	.699

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ชาย N ₁ =85	หญิง n ₂ =66		
3.บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว	3.20	2.50	2.559	.011
4.บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่	3.60	3.35	.946	.346
5.บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.12	3.30	-675	.501
6.บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกษตร	2.27	1.92	1.547	.124
7.บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่	3.85	3.59	1.067	.288
8.บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ	1.78	1.68	.465	.642
9.บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว	1.65	1.55	.558	.578
10.บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.52	1.44	.508	.612

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	อายุน้อย n ₁ =77	อายุมาก n ₂ =74		
1.บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	2.84	2.93	.560	.576
2.บุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.43	2.55	3.282	.001

ตารางที่ 19 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	อายุน้อย	อายุมาก		
	n ₁ =77	n ₂ =74		
3.บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว	2.96	2.82	.493	.622
4.บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่	3.62	3.35	1.028	.306
5.บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.87	2.50	5.436	.000
6.บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกษตร	2.16	2.08	.334	.739
7.บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่	3.83	3.64	.819	.414
8.บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ	1.77	1.70	.315	.753
9.บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว	1.68	1.53	.821	.413
10.บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.52	1.45	.481	.631

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ระดับการศึกษาต่ำ	ระดับการศึกษาสูง		
	n ₁ =145	n ₂ =6		
1.บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	2.76	3.00	-.341	.734

ตารางที่ 20 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ระดับ	ระดับ		
	การศึกษาต่ำ n ₁ =145	การศึกษาสูง n ₂ =6		
2.บุคลากรมีความพร้อมที่จะหาวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.00	3.00	.000	1.000
3.บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว	2.89	3.00	-.156	.877
4.บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่	3.54	2.17	2.064	.041
5.บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.13	4.83	-7.816	.000
6.บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกษตร	2.14	1.67	.824	.411
7.บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่	3.69	4.83	-5.530	.000
8.บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ	1.75	1.33	.811	.419
9.บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว	1.61	1.50	.231	.818
10.บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.48	1.50	-.044	.965

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรที่มี
สุขภาพแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	สุขภาพไม่ดี	สุขภาพดี		
	n ₁ =42	n ₂ =109		
1.บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความ เป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	2.52	2.86	-1.101	.273
2.บุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	2.74	3.10	-1.184	.238
3.บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของ สถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว	2.62	3.00	-1.238	.218
4.บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของ นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่	3.26	3.58	-1.075	.284
5.บุคลากรมีความสุขพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยว เกษตร	2.14	3.61	-5.158	.000
6.บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เกษตร	1.81	2.24	-1.873	.064
7.บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชม สถานที่	3.74	3.73	.016	.988
8.บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ	1.52	1.82	-1.306	.193
9.บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะ ประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ น่าสนใจของนักท่องเที่ยว	1.57	1.61	-.214	.831
10.บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่น พับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่ง ท่องเที่ยวเกษตร	1.38	1.52	-.833	.406

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันจะมีความ
พร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า

เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกันมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 22)

ส่วนเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันเพียง 1 ประเด็น คือ มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว โดยเกษตรกรที่มีอายุมากมีความพร้อมน้อยที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.27 คะแนน และเกษตรกรที่มีอายุน้อยมีความพร้อมน้อยที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.05 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.671$) (ตารางที่ 23)

สำหรับเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน 1 ประเด็น คือ มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว โดยเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาดำมีความพร้อมน้อยด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.68 คะแนน และเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพร้อมน้อยที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.00 คะแนน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 5.923$) (ตารางที่ 24)

เกษตรกรที่มีสุขภาพแตกต่างกันมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ชาย $n_1=85$	หญิง $n_2=66$		
1.สถานที่มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.69	4.03	-1.635	.104
2.สถานที่มีที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	2.99	3.15	-.828	.409
3.สถานที่มีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวก ปลอดภัย พร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.40	3.24	.982	.328
4.มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.60	1.47	1.029	.305
5.มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.11	1.11	-.003	.998

ตารางที่ 22 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ชาย n ₁ =85	หญิง n ₂ =66		
6. มีพีชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.02	1.03	-.255	.799
7. มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจง่ายและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว	1.15	1.17	-.165	.869
8. มีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	4.01	3.65	1.925	.056
9. มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	1.61	1.71	-.446	.656
10. มีความพร้อมที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว	4.96	4.92	.649	.517

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	อายุน้อย n ₁ =77	อายุมาก n ₂ =74		
1. สถานที่มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.82	3.86	-.227	.821
2. สถานที่มีที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.00	3.12	-.621	.536
3. สถานที่มีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวก ปลอดภัยพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.42	3.24	1.078	.283
4. มีพีชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.53	1.55	-.171	.864
5. มีพีชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.09	1.12	-.488	.626

ตารางที่ 23 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	อายุน้อย	อายุมาก		
	n ₁ =77	n ₂ =74		
6. มีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.03	1.03	-.040	.968
7. มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว	1.05	1.27	-2.671	.009
8. มีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	3.81	3.91	-.533	.595
9. มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	1.65	1.66	-.057	.954
10. มีความพร้อมที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว	4.92	4.97	-.823	.412

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ระดับ	ระดับ		
	การศึกษาต่ำ	การศึกษา		
	n ₁ =145	สูง n ₂ =6		
1. สถานที่มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.81	4.50	-1.310	.192
2. สถานที่มีที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.05	3.33	-.568	.571
3. สถานที่มีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวก ปลอดภัยพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.31	3.83	-1.287	.200
4. มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.54	1.50	.139	.890
5. มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.10	1.33	-.708	.510

ตารางที่ 24 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	ระดับ การศึกษาต่ำ n ₁ =145	ระดับ การศึกษา สูง n ₂ =6		
6. มีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ใน ลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.03	1.00	.410	.683
7. มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจและได้ผลดี พร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว	1.15	1.33	-.863	.389
8. มีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว	3.87	3.50	.768	.444
9. มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว	1.68	1.00	5.923	.000
10. มีความพร้อมที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรม แก่นักท่องเที่ยว	4.94	5.00	-.348	.728

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรของ
เกษตรกรที่มีสุขภาพแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	สุขภาพไม่ดี n ₁ =42	สุขภาพดี n ₂ =109		
1. สถานที่มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตร	3.81	3.85	-.190	.849
2. สถานที่มีที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตร	2.95	3.10	-.680	.498
3. สถานที่มีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวก ปลอดภัย พร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.24	3.37	-.639	.525
4. มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตร	1.43	1.59	-1.132	.260
5. มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ใน ลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.07	1.12	-.682	.496

ตารางที่ 25 (ต่อ)

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	สุขภาพไม่ดี	สุขภาพดี		
	n ₁ =42	n ₂ =109		
6. มีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.02	1.03	-.126	.900
7. มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว	1.12	1.17	-.602	.548
8. มีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	3.71	3.91	-.927	.355
9. มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	1.86	1.58	1.057	.294
10. มีความพร้อมที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว	4.95	4.95	.107	.915

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ ต่างกันจะมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ ต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและสุขภาพแตกต่างกัน

สภาพพื้นฐาน	เกษตรกรมีความรู้น้อย	เกษตรกรมีความรู้มาก	χ^2	P
เพศ				
ชาย	3	82	.538	.463
หญิง	4	62		
อายุ				
อายุน้อย	3	74	.194	.659
อายุมาก	4	70		

ตารางที่ 26 (ต่อ)

สภาพพื้นฐาน	เกษตรกรมีความรู้่น้อย	เกษตรกรมีความรู้มาก	χ^2	P
ระดับการศึกษา				
การศึกษาต่ำ	7	138	.304	.582
การศึกษาสูง	-	6		
สุขภาพ				
สุขภาพไม่ดี	2	40	.002	.963
สุขภาพดี	5	104		

สมมติฐานที่ 4 เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน จะมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว โดยเกษตรกรที่มีความรู้มากมีความพร้อมน้อยด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.63 คะแนน และเกษตรกรที่มีความรู้่น้อยมีความพร้อมน้อยที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.00 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 6.731$) ส่วนความพร้อมที่ว่า บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้มากมีความพร้อมน้อยด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.51 คะแนน ในขณะที่เกษตรกรที่มีความรู้่น้อยมีความพร้อมน้อยที่สุดด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.00 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 6.380$) สำหรับบุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และสถานที่ พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้มากมีความพร้อมมากด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.58 คะแนน และเกษตรกรที่มีความรู้่น้อยมีความพร้อมน้อยด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.71 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 3.051$) อีกทั้งความรู้ที่ว่าบุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว พบว่าเกษตรกรที่มีความรู้มากมีความพร้อมปานกลางด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.07 คะแนน และเกษตรกรที่มีความรู้่น้อยมีความพร้อมน้อยด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.57 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.325$) (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบความพร้อมของเกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร
แตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	เกษตรกรที่มี ความรู้น้อย	เกษตรกรที่มี ความรู้มาก		
1.บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความ เป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.57	2.83	-2.133	.072
2.บุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	1.57	3.07	-2.325	.021
3.บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพ ของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว	1.57	2.96	-2.357	.052
4.บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของ นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่	1.71	3.58	-3.051	.003
5.บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเกษตร	2.14	3.25	-1.704	.090
6.บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นัก ท่องเที่ยวเกษตร	2.00	2.13	-.235	.815
7.บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชม สถานที่	2.71	3.78	-1.906	.059
8.บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้ สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มี ประสิทธิภาพ	1.43	1.75	-.670	.504
9.บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะ ประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว	1.00	1.63	-6.731	.000
10.บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือ แผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริม แหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.00	1.51	-6.380	.000

สมมติฐานที่ 5 เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน จะมีความ
พร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้มากมีความพร้อมน้อยกว่า สถานที่มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.56 คะแนน และเกษตรกรที่มีความรู้น้อยมีความพร้อมน้อยที่สุดในประเด็นดังกล่าวด้วยคะแนนเฉลี่ย 1.14 คะแนน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.673$) (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบความพร้อมของสถานที่สวนไม้ผลของเกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

รายการ	คะแนนเฉลี่ยความพร้อม		t	P
	เกษตรกรที่มี	เกษตรกรที่มี		
	ความรู้ที่น้อย	ความรู้มาก		
1.สถานที่มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.57	3.85	-.578	.564
2.สถานที่มีที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	2.86	3.07	-.455	.649
3.สถานที่มีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวกปลอดภัย พร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	3.14	3.34	-.520	.604
4.มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	1.14	1.56	-2.673	.026
5.มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.00	1.11	-.743	.458
6.มีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	1.00	1.03	-.444	.658
7.มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจง่ายและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว	1.00	1.17	-.853	.395
8.มีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	3.43	3.88	-1.002	.318
9.มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	1.43	1.67	-.449	.654
10.มีความพร้อมที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว	4.71	4.96	-.850	.427

ข้อวิจารณ์

1. จากผลการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เกี่ยวกับความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร พบว่า มีความพร้อมมากเกี่ยวกับความรู้ (3.74 คะแนน) คือมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีความรู้มากเพียงพอที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสวนเกษตร แต่สิ่งที่เกษตรกรมีความพร้อมปานกลาง คือมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่ (3.49 คะแนน) มีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (3.20 คะแนน) มีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว (3.00 คะแนน) มีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว (2.89 คะแนน) และมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (2.77 คะแนน) แสดงให้เห็นว่านอกจากเกษตรกรจะมีความรู้ที่มากเพียงพอแล้ว ยังมีความพร้อมเกี่ยวกับการตอบปัญหา สุขภาพ การสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้ การอธิบายสภาพสวนเกษตร รวมถึงการบรรยายความเป็นมาของสวนเกษตร ซึ่งอาจเกิดจากประสบการณ์ในการทำการเกษตรที่สะสมมายาวนานจึงทำให้สามารถอธิบาย บรรยาย ตอบปัญหา สาธิตได้ในระดับปานกลางแต่ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะนิสัยไม่กล้าแสดงออก และพบว่าเกษตรกรมีความพร้อมน้อยเกี่ยวกับการมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว (2.12 คะแนน) มีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ (1.74 คะแนน) มีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว (1.60 คะแนน) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรมีความรู้พร้อมมาก และมีความพร้อมปานกลางในด้านสุขภาพ การตอบปัญหา การสาธิตวิธี การอธิบายและบรรยาย แต่ไม่มีเวลา การจัดการสวนเกษตร และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งอาจเป็นเพราะในช่วงการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเป็นช่วงเดียวกับฤดูกาลเก็บผลไม้เกษตรกรจึงทำให้ไม่มีเวลาดำเนินการจัดการปรับปรุงสวนเกษตรให้มีสภาพพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว และในเรื่องของการประชาสัมพันธ์นั้นอาจเกิดจากงบประมาณ นอกจากนั้นเกษตรกรมีความพร้อมน้อยที่สุดในการจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (1.48 คะแนน) เนื่องจากเกษตรกรที่ทำการศึกษานั้นส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำจึงอาจทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับสื่อต่างๆ การใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับ และอีกสาเหตุหนึ่งอาจเกิดจากงบประมาณในการลงทุนซึ่งเกษตรกรเห็นว่าไม่จำเป็น

2. ผลการศึกษาความพร้อมของสถานที่สวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า มีความพร้อมมากที่สุดที่จะจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว (4.95 คะแนน) จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีผลผลิตมาก

เพียงพอที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว และมีความพร้อมมากเกี่ยวกับการมีผลผลิตที่มีคุณภาพ พร้อมจะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว (3.85 คะแนน) มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตร (3.84 คะแนน) แสดงให้เห็นว่านอกจากจะมีผลผลิตมากเพียงพอที่จะจำหน่ายแล้วยังมีผลผลิตที่มีคุณภาพ และอาจเป็นด้วยสภาพภูมิประเทศและชุมชนของตำบลตะพงจึงทำให้สวนเกษตรมีถนนเข้าถึงสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้ในระดับหนึ่ง มีความพร้อมปานกลาง ในการมีเส้นทางเดินชมที่สะดวก ปลอดภัย พร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (3.33 คะแนน) สถานที่ที่มีที่จอดรถพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (3.06 คะแนน) และพบว่ามีความพร้อมน้อยในการมีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว (1.66 คะแนน) แสดงให้เห็นว่าถึงแม้เกษตรกรจะมีผลผลิตมากเพียงพอที่จะจำหน่าย และมีคุณภาพในระดับหนึ่ง แต่ก็มี การแปรรูปผลผลิตน้อยซึ่งอาจเกิดจากการที่ไม่มีเวลาว่าง และไม่ชอบความยุ่งยากเนื่องจากการแปรรูปผลผลิตจะมีขั้นตอนมากการขายผลสดจะสะดวกกว่า และถึงแม้สวนเกษตรจะมีถนนเข้าถึงสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้ แต่สถานที่จอดรถ และเส้นทางเดินชมสวนที่สะดวกและปลอดภัยยังมีน้อย อาจเกิดจากการจัดการพื้นที่ปลูกให้ได้ประโยชน์มากที่สุดจึงทำให้ไม่มีพื้นที่สำหรับจอดรถ และเส้นทางเดินชมที่ไม่สะดวกและปลอดภัยนัก นอกจากนี้ยังพบว่ามีความพร้อมน้อยที่สุดในการมีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (1.49 คะแนน) มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจง่ายและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว (1.17 คะแนน) มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร (1.11 คะแนน) และมีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร (1.03 คะแนน) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีการทำการเกษตรในแบบดั้งเดิมคือ ปลูกพืชชนิดใดก็ปลูกเพียงแค่นั้นไม่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาช่วย รวมไปถึงไม่มีการปรับปรุงพันธุ์หรือผลผลิตเพื่อให้เป็นที่สนใจดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจเกิดจากอุปนิสัยพื้นฐานของเกษตรกรรุ่นเก่าและอายุมากจึงทำให้ไม่มีการยอมรับสิ่งใหม่ๆ หรือเทคโนโลยีใหม่ในขอบเขตจำกัด

3. ผลการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรมาก เช่น แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ดีควรเป็นสถานที่ที่มีการผลิตพืชหรือสัตว์ที่ประสบความสำเร็จ วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนาน สวนไม้ผลที่ต้องการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีความพร้อมทั้งบุคลากรและสถานที่ วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพูดได้ชัดเจน นักท่องเที่ยวต้องการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีพืชหรือสัตว์ที่เป็นที่นิยมและน่าสนใจ แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีห้องสุขาที่สะอาดและปลอดภัยเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่ทำการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นด้านกรอธิบาย

บรรยาย สาชิต การเป็นวิทยากร สุขภาพ ผลผลิต สภาพแวดล้อมของสวนเกษตร รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยวเกษตร แต่มีความรู้ที่สวนผักสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้เพียงร้อยละ 47.0 ซึ่งอาจเป็นเพราะในพื้นที่ตำบลตะพงมีเกษตรกรปลูกผักเป็นอาชีพเสริมโดยทำเพียงแปลงเล็กๆ เท่านั้น จึงทำให้คิดว่าการทำแปลงผักเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่สามารถทำได้หรือเมื่อจัดให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมก็จะรู้สึกว่ามีอะไรให้ชมและทดลองชิม และจากผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน มีความพร้อมเกี่ยวกับสถานที่มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเกษตรกรที่มีความรู้มากมีความพร้อมน้อย (1.56 คะแนน) ส่วนเกษตรกรที่มีความรู้น้อยในประเด็นดังกล่าวมีความพร้อมน้อยที่สุด (1.14 คะแนน) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่ทำการศึกษามีความรู้ในการปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพดีขึ้นเพื่อเป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวและไม่มีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการผลผลิต หรือแม้แต่จัดการรูปแบบสถานที่ให้เป็นที่แปลกตาและน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกร ความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร ความแตกต่างระหว่างความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรของเกษตรกรที่มีสภาพพื้นฐานแตกต่างกัน รวมทั้งปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยใช้แบบสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรจำนวน 151 คน และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่า t-test และค่าไคสแควร์ ปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

เกษตรกรที่ทำการศึกษาคือเพศชาย ร้อยละ 56.3 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 43.7 เป็นผู้ที่มียุ 50-59 ปีมากที่สุด ร้อยละ 33.8 มีอายุน้อยที่สุด คือ 26 ปี อายุมากที่สุด 80 ปี จึงมีอายุเฉลี่ย 53.31 ปี เป็นผู้ที่มียุระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่ามากที่สุด ร้อยละ 79.5 รองลงมาคือมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 9.3 เป็นผู้ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 72.2 มีโรคประจำตัว ร้อยละ 27.8 โดยเป็นโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุด ร้อยละ 7.9 รองลงมาคือ โรคไขมันในเส้นเลือดสูง ร้อยละ 4.6 โรคหัวใจ ร้อยละ 4.0 โรคภูมิแพ้ ร้อยละ 3.3 โรคเบาหวาน ร้อยละ 2.0 โรคความดันโลหิตต่ำ ร้อยละ 1.3 และโรคไทรอยด์ ร้อยละ 0.7 เท่ากับโรคตับอักเสบ โรคเส้นเลือดหัวใจตีบ โรคไต โรคโลหิตจาง โรคข้อเสื่อม โรคหอบ

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกร

จากการศึกษาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า เกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.0 มีความรู้เกี่ยวกับว่าแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ดีควรเป็นสถานที่ที่รถเข้าถึงได้สะดวก เท่ากับความรู้ที่ว่าวิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความ

สนุกสนานเพลิดเพลิน รองลงมาเกษตรกรมีความรู้ที่ว่าสวนไม้ผลที่ต้องการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีความพร้อมทั้งบุคลากรและสถานที่ ร้อยละ 99.3 วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพูดได้ชัดเจน ร้อยละ 98.7 นักท่องเที่ยวต้องการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีพืชหรือสัตว์ที่เป็นที่นิยมและน่าสนใจ ร้อยละ 98.0 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีห้องสุขาที่สะอาดและปลอดภัยเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 97.4 เท่ากับเกษตรกรที่มีความรู้ว่าการท่องเที่ยวเกษตรต้องมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด และปลอดภัย และยังพบว่าเกษตรกรที่มีความรู้ว่าการท่องเที่ยวเกษตรที่เหมาะสมควรเป็นสถานที่ที่รถเข้าถึงได้สะดวก ร้อยละ 94.0 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดการนัดเวลากับนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้มาตรงเวลา ร้อยละ 92.7 บุคลากรที่ทำหน้าที่วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีความพร้อมในการบรรยายความรู้ให้แก่ักท่องเที่ยว ร้อยละ 90.7 วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ร้อยละ 90.1 วิทยากรควรมีการให้ความรู้ด้วยการสาธิตวิธีแก่นักท่องเที่ยว ร้อยละ 83.4 นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังที่จะได้รับความรู้จากวิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ร้อยละ 81.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีการจัดการเส้นทางเดินเยี่ยมชมที่สะดวกและปลอดภัย ร้อยละ 76.8 บุคลากรที่นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้อย่างแท้จริง ร้อยละ 75.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรจัดสถานที่นั่งฟังบรรยายที่สะดวกสบายและปลอดภัย ร้อยละ 73.5 ก่อนการเดินทางเยี่ยมชมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับฟังคำบรรยายหรืออธิบายโดยรวมก่อน ร้อยละ 71.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีป้ายชื่อและคำอธิบายเกี่ยวกับต้นไม้หรือสัตว์เพื่อให้ักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากทางหนึ่ง ร้อยละ 70.9 ฟาร์มเลี้ยงปลาในกระชังสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้ ร้อยละ 70.2 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีแผ่นพับหรือเอกสารอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและสิ่งที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ร้อยละ 69.5 แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดตั้งโปสเตอร์แสดงเกี่ยวกับผลผลิตที่น่าสนใจเพื่อให้ักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติมอีกด้วย ร้อยละ 68.9 สวนไม้ผลทุกแห่งของตำบลตะพงสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้ ร้อยละ 67.5 เท่ากับเกษตรกรที่มีความรู้ว่าการท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดระยะเวลาการเยี่ยมชมแก่นักท่องเที่ยวที่เพียงพอและเหมาะสม นอกจากนี้เกษตรกรมีความรู้ว่าการวิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีเครื่องขยายเสียงเนื่องจากจะทำให้สะดวกในการบรรยาย ร้อยละ 52.3 และสวนผักสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้ ร้อยละ 47.0

ความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนเกษตรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

1. ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

จากผลการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความพร้อมมากเกี่ยวกับการมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.74 คะแนน มีความพร้อมปานกลางเกี่ยวกับมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยว (3.49 คะแนน) มีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (3.20 คะแนน) มีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว (3.00 คะแนน) มีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว (2.89 คะแนน) และมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (2.77 คะแนน)

2. ความพร้อมของพื้นที่สวนเกษตรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

จากผลการศึกษาความพร้อมของพื้นที่สวนเกษตรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า สวนเกษตรของเกษตรกรมีความพร้อมมากที่สุดที่จะจำหน่ายผลผลิตในรายฤดูธรรมแก่ นักท่องเที่ยวด้วยคะแนนเฉลี่ย 4.95 คะแนน มีความพร้อมมากในการมีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว และมีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรด้วยคะแนนเฉลี่ย 3.85 และ 3.84 คะแนน ตามลำดับ

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

สำหรับปัญหาของเกษตรกร ปรากฏว่า

1. ปัญหาความพร้อมของเกษตรกร พบว่า มีปัญหาด้านเวลามากที่สุดร้อยละ 32.5 รองลงมาคือ ปัญหาสุขภาพร้อยละ 19.2 ปัญหาเงินทุนร้อยละ 14.6 ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ ร้อยละ 10.6 ปัญหาที่มีความเป็นส่วนตัวสูงร้อยละ 3.3 และปัญหาที่มีการศึกษาน้อยร้อยละ 2.6
2. ปัญหาความพร้อมของพื้นที่สวนเกษตร พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับไม้ผลไม่สมบูรณ์มากที่สุดร้อยละ 15.2 รองลงมาคือ ปัญหาพื้นที่เล็กเกินไปร้อยละ 14.6 ผลผลิตไม่หลากหลาย ร้อยละ 9.3 สภาพแวดล้อมไม่สวยงามร้อยละ 7.3 สวนอยู่ไกลบ้านร้อยละ 6.6 ปัญหาสวนอยู่ห่างกัน ร้อยละ 3.3 เท่ากับไม่มีที่จอดรถ ถนนเข้าไม่สะดวกร้อยละ 2.2 พื้นดินและในหน้าฝนร้อยละ 1.3 เท่ากับแหล่งน้ำไม่เพียงพอและไม่มีพืชแปลกใหม่ ส่วนปัญหาพื้นที่ใหญ่เกินไปมีจำนวนเพียง ร้อยละ 0.7

3. ปัญหาความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร พบว่า มีปัญหาไม่รู้รูปแบบการจัดการมากที่สุดร้อยละ 36.4 รองลงมาเป็นปัญหาขาดความรู้และประสบการณ์ร้อยละ 4.0 และปัญหาขาดความรู้เรื่องการบริการร้อยละ 1.3

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรมีดังนี้ คือ

1. ความพร้อมของเกษตรกร มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการรวมกลุ่มร้อยละ 1.3 และควรปรับปรุงบริการร้อยละ 0.7 เท่ากับเกษตรกรจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร
2. ความพร้อมของพื้นที่สวนเกษตร มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีที่จอดรถเพียงพอ ร้อยละ 0.7
3. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร มีข้อเสนอแนะว่า เกษตรกรต้องการความรู้เพิ่มเติมเสมอๆ ร้อยละ 0.7

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันจะมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน คือ

1.1 เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกันมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันคือ บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน 2 ประเด็น คือ บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน 3 ประเด็น คือ บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยว

เกษตรกร บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่ และบุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบ ปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 เกษตรกรที่มีสุขภาพแตกต่างกันมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรแตกต่างกันคือ เกษตรกรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการท่องเที่ยวเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันจะมีความ พร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

2.1 เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกันมีความพร้อมของสวน ไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรไม่แตกต่างกัน

2.2 เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันมีความพร้อมของสวน ไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตรแตกต่างกัน คือ มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่ นักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพร้อมของสวน ไม้ผลเพื่อเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน คือ มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 เกษตรกรที่มีสุขภาพแตกต่างกันมีความพร้อมของสวน ไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว เกษตร ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันจะมีความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสุขภาพ แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน จะมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันมีความพร้อมเพื่อเป็นบุคลากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน 4 ประเด็น คือ บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว บุคลากรมีความสามารถจัดทำโปสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และสถานที่ และบุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 5 เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน จะมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกันมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแตกต่างกัน คือ สถานที่มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนไม้ผลเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเกษตร โดยการให้ความรู้ในการจัดการพื้นที่สวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจ และมีการบริการที่ประทับใจ โดยการฝึกอบรมหรือการใช้สื่อต่างๆ ที่ทำให้เกษตรกรมีความตื่นตัวสนใจที่จะพัฒนาพื้นที่สวนไม้ผล

2. ควรมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการจัดพื้นที่สวนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีความสัมพันธ์กันทำให้เกิดธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรที่ครบวงจร เพื่อเป็นการกระจายรายได้และเอื้อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

3. ควรมีการจัดการศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรที่สนใจในการจัดการท่องเที่ยวเกษตรได้ เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรในพื้นที่อื่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อจะนำความรู้และ ประสบการณ์ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1. ควรทำการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรในตำบล ตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. ควรทำการศึกษาความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่สวนไม้ผลเพื่อการจัดการท่องเที่ยว เกษตรในทุกภาคของประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยว เกษตรของประเทศ
3. ควรทำการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่อยู่รอบบริเวณแหล่ง ท่องเที่ยวเกษตรในภาคต่างๆ ของประเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรรอบบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ซึ่งจะมีผลถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2549. **ท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Online)**. <http://www.doae.go.th>,
9 มิถุนายน 2549.

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2549. **ข้อมูลจังหวัด (Online)**. <http://www.dip.go.th>,
12 มิถุนายน 2549.

จังหวัดระยอง. 2549. **แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด (Online)**. <http://www.rayoung.go.th>

ทศพร มณีรัตน์. 2549. **เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวเชิง
เกษตร. (อัดสำเนา)**

นวรรตน์ สอยเหลือ. พ.ศ. 2545. **ความพร้อมของพยาบาลโรงพยาบาลตำรวจกับการใช้
มาตรฐานระบบจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นายรอบรู้. 2549. **ระยอง**. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธนาการพิมพ์.

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว. 2548. **ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผล
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณเกาะช้าง จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาอุทยานและนันทนาการ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2540. **การวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรรณี ชูทัย เจนจิต. 2538. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี่.

พูนศักดิ์ วงศ์กรพันธ์. 2547. ศักยภาพของพื้นที่สวนเกษตรเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยศวีร์ ยุคตะนันท์. 2547. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตรเลียบบลองมหาสวัสดิ์อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2549. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องนโยบายและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน. (อัครสำเนา)

วิษญาพร สุวรรณแทน. 2541. ผลการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การเตรียมความพร้อมในบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงต่อความรู้และความพร้อมในบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง ของพยาบาลประจำการห้องคลอด. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชุดา หารษาจารุพันธ์. 2540. การศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเอกชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีสุกาญจน์ บินทาประสิทธิ์. 2540. ผลของการใช้สัญญาการเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรตะพง. 2549. ข้อมูลทั่วไป. <http://www.tapongtour.com>.
13 มิถุนายน 2549.

สมศรี ภัทรธรรม. 2549. เอกสารประกอบการบรรยายวิชาเรื่องเฉพาะทางส่งเสริมการเกษตร หัวข้อ การจัดการท่องเที่ยวเกษตรเพื่อการส่งเสริม. (อัครสำเนา)

สมศรี ภัทรธรรมและคณะ. 2548. รายงานผลการวิจัย เรื่องความพร้อมของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อ
การท่องเที่ยวเกษตร. สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุโท เจริญสุข. 2515. จิตวิทยาการศึกษา(ฉบับมูลฐานสำหรับครู). กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง. 2548. ทะเบียนเกษตรกร. (อัดสำเนา)

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์. 2544. การจัดการด้านสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Lerpongpipatkul N. 2004. **The Readiness on Information Service of the Personnel in Phu Ruesa District, Loei Province.** Master of Science Thesis in Development Communication, Kasetsart University.

Wannasit P. 2003. **A Study About the Readiness of the Sithiporn Kridakara Research Station for Agro-touring Services.** Master of Science Thesis in Development Communication, Kasetart University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ความพร้อมของเกษตรกร เพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร
ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำชี้แจงเกี่ยวกับการกรอกแบบสัมภาษณ์

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ใน ( ) และกรอกข้อความในช่องว่างตามคำตอบของเกษตรกร
อย่างครบถ้วน
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ชื่อสวน.....
ที่อยู่เลขที่.....หมู่.....บ้าน.....ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ   ( ) ชาย   ( ) หญิง
2. อายุ   .....ปี
3. ระดับการศึกษา

( ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่า	( ) ปวช.
( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	( ) ปวส.
( ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6	( ) ปริญญาตรี
	( ) สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ).....
4. สุขภาพทั่วไป   ( ) ไม่มีโรคประจำตัว   ( ) มีโรคประจำตัว(ระบุ).....

ตอนที่ 2 สภาพสวนไม้ผลของเกษตรกร

1. ท่านมีพื้นที่สวนไม้ผลทั้งหมด.....ไร่
2. ท่านมีไม้ผลในพื้นที่กี่ชนิด อะไรบ้าง?
มีไม้ผล.....ชนิด คือ

- 2.1 มี.....จำนวน.....ไร่/ตัน
 2.2 มี.....จำนวน.....ไร่/ตัน
 2.3 มี.....จำนวน.....ไร่/ตัน
 2.4 มี.....จำนวน.....ไร่/ตัน
 2.5 มี.....จำนวน.....ไร่/ตัน

3. ในปีที่ผ่านมาท่านมีการตัดแต่งกิ่งไม้ผลหรือไม่?

- ( ) ไม่มีการตัดแต่งกิ่ง
 ( ) มีการตัดแต่งกิ่ง เมื่อเดือน.....
 โดย ( ) ทำเอง ( ) จ้างแรงงาน ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

4. ในปีที่ผ่านมาท่านมีการใส่ปุ๋ยหรือไม่?

- ( ) ไม่มีการใส่ปุ๋ย
 ( ) มีการใส่ปุ๋ย เมื่อเดือน.....
 โดยเป็น ( ) ปุ๋ยเคมี ( ) ปุ๋ยชีวภาพ ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

5. ในปีที่ผ่านมาท่านมีการกำจัดศัตรูพืชหรือไม่?

- ( ) ไม่มีการกำจัดศัตรูพืช
 ( ) มีการกำจัดศัตรูพืช เมื่อเดือน.....
 โดย ( ) ใช้สารเคมี ( ) วิธีกล ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

6. ในปีที่ผ่านมาท่านมีการกำจัดวัชพืชหรือไม่?

- ( ) ไม่มีการกำจัดวัชพืช
 ( ) มีการกำจัดวัชพืช เมื่อเดือน.....
 โดย ( ) ใช้สารเคมี ( ) ใช้แรงงานตนเอง ( ) ใช้แรงงานจ้าง
 ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

7. ในปีที่ผ่านมาท่านได้ผลผลิตอะไรบ้าง และเมื่อไร?

- 7.1 ได้ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....
 7.2 ได้ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....

- 7.3 ได้ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....
- 7.4 ได้ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....
- 7.5 ได้ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....

8. ในปีที่ผ่านมาท่านได้ผลผลิตอะไรที่ท่านมีความพึงพอใจมาก?

- ( ) ไม่มี
- ( ) มี (ระบุ).....

9. ในปีที่ผ่านมาท่านได้แปรรูปผลผลิตที่ได้หรือไม่ อะไรบ้าง?

- ( ) ไม่มีการแปรรูป
- ( ) มีการแปรรูป
- 9.1.....
- 9.2.....
- 9.3.....

10. ในปีที่ผ่านมาท่านได้ทำการขยายพันธุ์พืชหรือไม่ อย่างไร และเมื่อไร?

- ( ) ไม่มีการขยายพันธุ์พืชเลย
- ( ) มีการขยายพันธุ์พืช คือ
- 10.1 พืช..... ( ) เพาะเมล็ด ( ) ปักชำ
 ( ) ตอนกิ่ง ( ) ทาบกิ่ง ( ) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
 ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
- 10.2 พืช..... ( ) เพาะเมล็ด ( ) ปักชำ
 ( ) ตอนกิ่ง ( ) ทาบกิ่ง ( ) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
 ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
- 10.3 พืช..... ( ) เพาะเมล็ด ( ) ปักชำ
 ( ) ตอนกิ่ง ( ) ทาบกิ่ง ( ) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
 ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
- 10.4 พืช..... ( ) เพาะเมล็ด ( ) ปักชำ
 ( ) ตอนกิ่ง ( ) ทาบกิ่ง ( ) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
 ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

- 10.5 พี่ช..... ( ) เพาะเมล็ด ( ) ปักชำ
 ( ) ตอนกิ่ง ( ) ทาบกิ่ง ( ) เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ
 ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

11. ในปีที่ผ่านมาท่านได้จำหน่ายผลผลิตและกิ่งพันธุ์หรือไม่ เมื่อใด?

( ) ไม่มีการจำหน่ายผลผลิต

( ) มีการจำหน่ายผลผลิต

11.1 ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....

11.2 ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....

11.3 ผลผลิต.....เมื่อเดือน.....

( ) ไม่มีการจำหน่ายกิ่งพันธุ์

( ) มีการจำหน่ายกิ่งพันธุ์

11.1 กิ่งพันธุ์.....เมื่อเดือน.....

11.2 กิ่งพันธุ์.....เมื่อเดือน.....

11.3 กิ่งพันธุ์.....เมื่อเดือน.....

12. ในปีที่ผ่านมาท่านได้จดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของท่านหรือไม่?

( ) ไม่มีการจดบันทึกเลย

( ) มีการจดบันทึกบางรายการ (ระบุ).....

( ) มีการจดบันทึกทุกรายการ

13. ในปีที่ผ่านมาท่านได้เคยไปเยี่ยมชมสวนเกษตรที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกรหรือไม่ ที่ไหน?

( ) ไม่เคย

( ) เคย (ระบุ).....

14. ท่านเคยมีปัญหาเกี่ยวกับน้ำท่วมหรือไม่?

( ) ไม่เคย ( ) เคย เมื่อปี.....

15. ท่านเคยมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำหรือไม่?

( ) ไม่เคย ( ) เคย แก้ปัญหาโดย.....

16. ในปีที่ผ่านมาได้มีนักท่องเที่ยวนำมาขอเยี่ยมชมสวนท่านหรือไม่?

( ) ไม่มี ( ) มี เมื่อเดือน.....

ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

	ถูก	ผิด
1. สวนไม้ผลทุกแห่งของตำบลตะพงไม่สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้	( )	( )
2. สวนผักไม่สามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้	( )	( )
3. ฟาร์มเลี้ยงปลาในกระชังสามารถจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้	( )	( )
4. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่ดีควรเป็นสถานที่ที่มีการผลิตพืชหรือสัตว์ที่ประสบความสำเร็จ	( )	( )
5. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่เหมาะสมควรเป็นสถานที่ที่รถสามารถเข้าถึงได้สะดวก	( )	( )
6. นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังที่จะได้รับความรู้จากวิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )
7. สวนไม้ผลที่ต้องการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีความพร้อมทั้งบุคลากรและสถานที่	( )	( )
8. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่จำเป็นต้องมีการจัดการเส้นทางเดินเยี่ยมชมที่สะดวกและปลอดภัย	( )	( )
9. นักท่องเที่ยวต้องการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีพืชหรือสัตว์ที่เป็นที่นิยมและน่าสนใจ	( )	( )
10. บุคลากรที่ทำหน้าที่วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่จำเป็นต้องมีความพร้อมในการบรรยายความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว	( )	( )
11. วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่จำเป็นต้องมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์	( )	( )
12. วิทยากรของแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถพูดได้ชัดเจน	( )	( )
13. วิทยากรไม่ควรมึนเครื่องขยายเสียงเนื่องจากจะทำให้ไม่สะดวกในการบรรยาย	( )	( )

	ถูก	ผิด
14. ก่อนการเดินทางเยี่ยมชมของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร นักท่องเที่ยว ไม่จำเป็นต้องได้รับฟังคำบรรยายหรือคำอธิบายโดยรวมก่อน เพราะจะทำให้เสียเวลาในการเยี่ยมชม	( )	( )
15. บุคลากรที่นำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่ จำเป็นต้องมีความรู้อย่างแท้จริง	( )	( )
16. วิทยากรควรมีการให้ความรู้ด้วยการสาธิตวิธีแก่นักท่องเที่ยว	( )	( )
17. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีห้องสุขาที่สะอาดและปลอดภัย เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	( )	( )
18. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีป้ายชื่อและคำอธิบายเกี่ยวกับ ต้นไม้หรือสัตว์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้อีกทางหนึ่ง	( )	( )
19. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรไม่จำเป็นต้องมีแผ่นพับหรือเอกสาร อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและสิ่งที่น่าสนใจของแหล่ง ท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )
20. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดการนัดเวลากับนักท่องเที่ยว ที่มาเยี่ยมชมที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้มาตรงเวลา	( )	( )
21. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการจัดระยะเวลาการเยี่ยมชมแก่ นักท่องเที่ยวที่เพียงพอและเหมาะสม	( )	( )
22. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรควรมีการติดตั้งโปสเตอร์แสดงเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเพิ่มเติมอีกด้วย	( )	( )
23. วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอธิบายที่ทำให้ นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนาน	( )	( )
24. แหล่งท่องเที่ยวควรจัดสถานที่นั่งฟังการบรรยายที่สะดวก สบายและปลอดภัย	( )	( )
25. แหล่งท่องเที่ยวเกษตรต้องมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด และ ปลอดภัย	( )	( )

ตอนที่ 4 ความพร้อมของบุคลากรและสถานที่เพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร

	พร้อม มากที่สุด	พร้อมมาก	พร้อม ปานกลาง	พร้อมน้อย	พร้อม น้อยที่สุด
1. ความพร้อมของบุคลากรเพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร					
1.1 บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร					
1.1 บุคลากรมีความพร้อมที่จะบรรยายเกี่ยวกับความเป็นมาของสถานที่เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
1.2 บุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว					
1.2 บุคลากรมีความพร้อมที่จะสาธิตวิธีเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	( )	( )
1.3 บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว					
1.3 บุคลากรมีความพร้อมที่จะอธิบายเกี่ยวกับสภาพของสถานที่ได้อย่างชัดเจนแก่นักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	( )	( )
1.4 บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่					
1.4 บุคลากรมีความพร้อมที่จะตอบปัญหาของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับผลผลิตและสถานที่	( )	( )	( )	( )	( )
1.5 บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร					
1.5 บุคลากรมีสุขภาพดีพร้อมที่จะจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
1.6 บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกษตร					
1.6 บุคลากรมีเวลาพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
1.7 บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่					
1.7 บุคลากรมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่	( )	( )	( )	( )	( )
1.8 บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ					
1.8 บุคลากรมีความสามารถพร้อมที่จะจัดการให้สถานที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มีประสิทธิภาพ	( )	( )	( )	( )	( )

	พร้อม มากที่สุด	พร้อมมาก	พร้อม ปานกลาง	พร้อมน้อย	พร้อม น้อยที่สุด
1.9 บุคลากรมีความสามารถวางแผนพร้อมที่จะประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	( )	( )
1.10 บุคลากรมีความสามารถจัดทำโบสเตอร์หรือแผ่นพับพร้อมที่จะใช้เผยแพร่เพื่อการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
2. ความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร					
2.1 สถานที่ที่มีถนนเข้าถึงพร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
2.2 สถานที่ที่มีที่จอดรถ พร้อมจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
2.3 สถานที่ที่มีเส้นทางเดินชมสถานที่ สะดวก ปลอดภัย พร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
2.4 มีพืชหรือสัตว์ที่น่าสนใจพร้อมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
2.5 มีพืชหรือสัตว์ที่แปลกใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
2.6 มีพืชหรือสัตว์ที่คิดค้นใหม่พร้อมจะเผยแพร่ในลักษณะการท่องเที่ยวเกษตร	( )	( )	( )	( )	( )
2.7 มีเทคโนโลยีทางการเกษตรที่น่าสนใจง่ายและได้ผลดีพร้อมจะเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	( )	( )

	พร้อม มากที่สุด	พร้อมมาก	พร้อม ปานกลาง	พร้อมน้อย	พร้อม น้อยที่สุด
2.8 มีผลผลิตที่มีคุณภาพพร้อมจะจำหน่าย ให้แก่นักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	( )	( )
2.9 มีผลผลิตแปรรูปพร้อมที่จะจำหน่าย ให้แก่นักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	( )	( )
2.10 มีความพร้อมที่จะจำหน่ายผลผลิตใน ราคายุติธรรมแก่นักท่องเที่ยว	( )	( )	( )	( )	( )
3. ปัญหาความพร้อมของบุคลากรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร และข้อเสนอแนะ					
3.1 ( ) ไม่มีปัญหา	( )	( )	( )	( )	( )
3.2 ( ) ไม่มีข้อเสนอแนะ	( )	( )	( )	( )	( )
4. ปัญหาความพร้อมของสถานที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร และข้อเสนอแนะ					
4.1 ( ) ไม่มีปัญหา	( )	( )	( )	( )	( )
4.2 ( ) ไม่มีข้อเสนอแนะ	( )	( )	( )	( )	( )
5. ปัญหาความรู้เกี่ยวกับการจัดหาแหล่งท่องเที่ยวเกษตรของเกษตรกร และข้อเสนอแนะ					
5.1 ( ) ไม่มีปัญหา	( )	( )	( )	( )	( )
5.2 ( ) ไม่มีข้อเสนอแนะ	( )	( )	( )	( )	( )

ภาคผนวก ข
รายชื่อเกษตรกรที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อ-ที่อยู่เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
1	นางสมดาว สวัสดิ์สัน	64 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2	นายอนันต์ เกตุจันทร์	61/1 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
3	นายเพิ่มพูล เต็มพงษ์	60 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
4	นายมนัส วงษ์ไทยผดุง	3 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
5	นางน้อยหน้า พุทธรักษา	82/3 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
6	นางสมศรี เกตุจันทร์	6/2 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
7	นางนวลลออ ธรรมสุนทร	28 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
8	นายบุญช่วย ธรรมสุนทร	46 หมู่ 1 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
9	นายวิชา มนยฤทธิ์	56/2 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
10	นางมณฑา สิงห์เขต	51 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
11	นายเสียน มหาเขตร์	51/2 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
12	นายพยอม ขวัญประเสริฐ	52/3 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
13	นางสุจิตรา ขวัญประเสริฐ	32 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
14	นายเจริญ พงษ์ศิลา	7 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
15	นางกัญญา สวัสดิ์สัน	9 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
16	นางกฤษณา เสียงประเสริฐ	50 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
17	นายจินดา วงษ์ไทยผดุง	50/1 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
18	นายอุดม จันทร์พิทักษ์	42 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
19	นางกัลยา ธรรมสุนทร	31 หมู่ 2 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
20	นางลำอังก์ โพธิ์แก้ว	23 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
21	นางบุรี เอกอุดม	1/1 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
22	นางเกษม เชื้อบำรุง	1/4 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
23	นายรุ่งศักดิ์ ทวีศักดิ์	1/3 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
24	นางชื่น โพธิ์แก้ว	30 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
25	นางปาหนัน โพธิ์แก้ว	60 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
26	นายบุญเรือน คุ่มญาติ	17/2 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
27	นายสำเนา ชัชวาล	154 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
28	นายพัลลภ สุวรรณราช	152/2 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
29	นายสมบัติ ปรานนท์	156/1 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
30	นายกระเสน กระจ่างแจ้ง	51/1 หมู่ 3 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
31	นายสง่า เปี่ยมพงศ์สานต์	51 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
32	นายไพโรจน์ บุญศิริบำเพ็ญ	67/8 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
33	นางสะอาด เขตสมุทร	67/3 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
34	นายทองสุข บำรุงพงษ์	61 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
35	นายอนันต์ ยินดี	52 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
36	นางแดง ผลศิริ	38/2 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
37	นางสมใจ ตันศิรินาถกุล	46/4 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
38	นายบุญเลิศ ขวัญใจ	58 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
39	นายบุญธรรม ฟุ้งเฟื่อง	46/1 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
40	นายทวี ศิลาธารา	30/1 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
41	นางฉวี รุจิณีมิตร	59 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
42	นายบุญเลิศ บุญศิริบำเพ็ญ	67/1 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
43	นายสมศักดิ์ กระแสสินธุ์	69 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
44	นางศรีนวล ฟุ้งเฟื่อง	21 หมู่ 5 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
45	นายห่อ เกิดมณี	73/1 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
46	นายสะอาด พงษ์ศิลา	70/1 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
47	นายไพโรจน์ มิ่งมิตร	78 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
48	นางสาวสมพร โพธิ์แก้ว	62 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
49	นายลำยอง โพธิ์แก้ว	80/4 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
50	นางเมษญา หมั่นสมบัติ	23/2 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
51	นางสวี ปรานนท์	84 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
52	นายนิยม สมกุลไพร	83 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
53	นายสมบุญ ปรานนท์	83/2 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
54	นายประนัย เสียงประเสริฐ	78/1 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
55	นายสุคใจ พรหมณ์จรรย์	68 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
56	นางจรัส ปลื้มเกษร	81/1 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
57	นางลัดดา พูลศิริช	110/2 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
58	นายสมชาติ สุวรรณราย	166 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
59	นายทวี ไกรเดช	82/1 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
60	นางมาลัย รัตนเกตุ	80/11 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
61	นายพิมล มุ่งดี	76/7 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
62	นายปัญญา ไชยสิทธิ์	66/3 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
63	นางจันทร์รอน ศิริมหา	79 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
64	นางชนันพร โพธิ์แก้ว	80/3 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
65	นางสนอง แยมกลีน	114 หมู่ 6 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
66	นางลัดดาวัลย์ ชัชวาลย์	178 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
67	นางลำไย ไชยสิทธิ์	166 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
68	นายบุญชู เปี่ยมพงศ์สานต์	181/1 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
69	นางสอน ชลสวัสดิ์	157 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
70	นายณรงค์ เทียงสุนทร	185/3 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
71	นายบุญกุล ไชยสิทธิ์	159/1 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
72	นายประเสริฐ เกิดมณี	161/3 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
73	นายบุญยงค์ เกิดมณี	162 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
74	นางวรรณิ ประทุมยศ	167/1 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
75	นางสัมพันธ์ จันทร์วงษ์	188 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
76	นายบุญฤทธิ์ ปรานนท์	181 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
77	นายบุญส่ง จันทร์พิทักษ์	167/8 หมู่ 7 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
78	นายสนิท ขวัญประเสริฐ	97/6 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
79	นายเสน่ห์ อัจฉาศัย	115 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
80	นายสมพงษ์ แยมกลีน	109/6 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
81	นางรำพัน ไกรเดช	122 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
82	นางวิไลย สร้อยสุนทร	114 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
83	นางสังเหวียน ปรานนท์	95 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
84	นายหจัน คชรินทร์	87/211 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
85	นายอุดม โพธิ์แก้ว	110 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
86	นายไพโรจน์ รัตนรุ่งเรือง	105/1 หมู่ 8 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
87	นายประมวล สมกุลไพร	43/2 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
88	นายไชยพร อุดมธวัช	147/2 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง32
89	นายประกอบ เวียงแจ	หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
90	นางพยุง ศิริมหา	44/9 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
91	นางกนกวรรณ ชลสวัสดิ์	15/1 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
92	นายเหลี่ยม โพธิ์แก้ว	15/3 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
93	นางวงเดือน จันทรพิทักษ์	43/13 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
94	นายชลิต จันทรพิทักษ์	43/15 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
95	นายจำนงค์ อุดมสุข	43/16 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
96	นายถวิล เสวตอุบล	36/3 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
97	นายวิทยา สมกุลไพร	2 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
98	นางทองใบ จันทรพิทักษ์	21 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
99	นางศิริลักษณ์ อันทะรินทร์	15/10 หมู่ 10 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
100	นางประกอบ ชมพูนันต์	131 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
101	นางบุญเรือน บุญเรือน	109/1 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
102	นายประสิทธิ์ จิตต์ตรง	109/2 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
103	นางลำยอง เทียงสุนทร	125 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
104	นายขวัญยืน มนยฤทธิ์	100/2 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
105	นางสุมาลี มนยฤทธิ์	96/3 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
106	นางประนอม เทียงสุนทร	95 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
107	นางสายสุดา มหาเขตต์	125/5 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
108	นางสำราญ จิตตรง	93/7 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
109	นายสวัสดิ์ กระจ่างแจ้ง	100/1 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
110	นางบุษกร ประดิษฐพฤกษ์	99/6 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
111	นางอัมพร สโมสร	95 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
112	นางสำรวย मुखิรี	80 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
113	นายโกมล สิงห์เขต	96 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
114	นางสมบัติ กลิ่นจจร	96/1 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
115	นายอรัน พูลศิริชช	96/5 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
116	นางสาวทัศนาศ ประดิษฐ์พุกฤษ์	128 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
117	นายฝั่ง แผลงภักดี	103/6 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
118	นายถวิล ประดิษฐ์พุกฤษ์	103/7 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
119	นายคอย พิสดาร	103/2 หมู่ 11 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
120	นายเกรียงศักดิ์ แสงสวัสดิ์	140 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
121	นางนวลศรี บุญมาก	129/1 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
122	นายสงคราม ปลื้มเกษร	113 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
123	นางพนิดา พงษ์ศิลา	134 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
124	นายเจ้ย ทิพนาค	136/1 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
125	นายพิชญญา เกิดมณี	107 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
126	นางสาววารินทร์ ผลศิริ	115 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
127	นางประทีน ศรีสว่าง	108/1 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
128	นายบุญขึ้น พรหมขึ้น	135/1 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
129	นายจารึก ทิพนาค	157 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
130	นายเฉลียว โพธิ์แก้ว	152 หมู่ 12 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
131	นายสนิท กาหลง	64/2 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
132	นายอำนาจ อ่างศิลา	64/1 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
133	นายพิน แผลงภักดี	85 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
134	นางขวัญเรือน พิทักษ์ศิริ	62/2 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
135	นายมานะ สกุลพงษ์	50/3 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
136	นางฉวีวรรณ คำศิริพจน์	61 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
137	นางสมร สมุทรชรินทร์	26/2 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
138	นางสาวบุญธรรม โสธนะ	8 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
139	นางเรณู บำรุงใจ	65/2 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
140	นางลำควน ธรรมสุนทร	78 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
141	นายสำราญ ไชยสิทธิ์	67/6 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
142	นางญาณี ธิบำรุง	62 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
143	นางกัญญา ศรีสุข	30/2 หมู่ 14 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
144	นายวิวัฒน์ ชลสวัสดิ์	13 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
145	นางนิภา ไกรเดช	217 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
146	นางสำเนียง เมืองชล	167 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
147	นายประยูร วิสัยแสง	141/2 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
148	นายอนนท์ ประทุมยศ	5 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
149	นายสาวัฒน์ วิสัยแสง	16/1 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
150	นายทวีป คชรินทร์	142/3 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
151	นายวินัย เรียมทอง	143/1 หมู่ 15 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล	นางสาวณัฐริดา ห้าวหาญ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	21 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดอุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-เกษตร)
ตำแหน่งปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ผลงานดีเด่นและ/หรือรางวัลทางวิชาการ	-
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	-